

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด “ถิ่นนี้คือปะทิว” เรื่องนิราศหาดบางเบิด ประวัติเมืองปะทิว ความศรัทธาแห่งชุมชน รางวัดของพ่อ และต้นน้ำคลองทุ่งโพธิ์ ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการศึกษา
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหาประสิทธิภาพ
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำเภอปะทิว
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด “ถิ่นนี้คือปะทิว” เรื่อง นิราศหาดบางเบิด ประวัติเมืองปะทิว ความศรัทธาแห่งชุมชน รางวัดของพ่อ และต้นน้ำคลองทุ่งโพธิ์ ผู้รายงานได้ศึกษาและรวบรวมสาระสำคัญของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อเป็นหลักในการสร้างหนังสือให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจากการศึกษาเอกสารหลักสูตร กรมวิชาการ (2544: 4 - 7) ได้กล่าวถึง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรมาตรฐานและมีลักษณะเป็นหลักสูตรสมรรถฐาน กล่าวคือ หลักสูตรจะมีสาระการเรียนรู้เป็นกลุ่มเนื้อหาและทักษะที่จะต้องสอน แต่ละสาระการเรียนรู้จะมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดคุณภาพ

ของการจัดการศึกษา แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้จะมีมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นสมรรถภาพที่ผู้เรียนเรียนจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นข้อกำหนดคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนที่ครูจะจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและความสามารถดังกล่าว (กรมวิชาการ. 2544 : 17 - 19) ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี 5 สาระ ดังนี้

สาระที่ 1: การอ่าน ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2: การเขียน ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3: การฟัง การดู และการพูด สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูด แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4: หลักการใช้ภาษา เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5: วรรณคดีและวรรณกรรม เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

นอกจากจะกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้แล้ว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ซึ่งช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดให้เรียน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2546: 48 - 59)

1. สาระการอ่าน

1.1 การอ่านในใจได้เร็วยิ่งขึ้นและเข้าใจเรื่องโดยใช้บริบทช่วย ทั้งเรื่องที่เป็นความรู้และความบันเทิงที่มีวงศ์คำศัพท์ยากขึ้นและเรื่องมีความยาวขึ้น

1.2 การอ่านและเข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวนและโวหาร จากการบรรยาย การอธิบายและการพรรณนา

1.3 การเล่าเรื่องและการย่อเรื่องจากการอ่าน

1.4 การนำความรู้และประสบการณ์จากการอ่านและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

1.5 การแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์และการประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล ทั้งด้านภาษา เนื้อหาและสังคม โดยใช้กระบวนการคิดอย่างหลากหลาย

1.6 การอ่านตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม

1.7 การอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองได้อย่าง คล่อง ไพเราะ ถูกต้องตามอักขระวิธีและลักษณะคำประพันธ์และการอ่านทำนองเสนาะ

1.8 การท่องจำ การอธิบายความหมายและคุณค่าของบทอาขยาน บทร้อยแก้ว ร้อยกรอง ที่ไพเราะ มีความงดงามทางภาษา มีคุณค่าทางความคิดและการนำไปใช้อ้างอิง

1.9 การพัฒนาตนด้านความรู้และการทำงานด้วยการเลือกอ่านหนังสือและ สื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.10 มารยาทการอ่าน การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและสุขลักษณะในการอ่านหนังสือ การรู้จักใช้ห้องสมุด หรือแหล่งการเรียนรู้แสวงหาความรู้

2. สาระการเขียน

2.1 การเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขระวิธีและหลักการเขียนคำไทย การเลือกใช้คำตรง ความหมายและถ้อยระดับภาษาและการเลือกใช้ภาษาเรียบเรียงข้อความอย่างประณีต

2.2 การเขียนประโยคและข้อความให้อ่านง่าย

2.3 การใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน โดยเตรียมการเขียนและกำหนดรูปแบบ โครงเรื่อง แผนภาพความคิด เนื้อหา องค์ประกอบ การเขียน การยกร่างข้อเขียน การตรวจทาน การปรับปรุงแก้ไขและการเขียนเรื่องให้สมบูรณ์

2.4 การเขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระ

2.5 การเขียนบันทึกประเภทต่าง ๆ การกรอกแบบรายการ คำขวัญ คติพจน์ รายงาน โครงการ

2.6 การเขียนอธิบาย บรรยาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น

2.7 การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์และกลอน

2.8 การใช้เลขไทย

2.9 มารยาทการเขียน การเขียนโดยใช้ภาษาสุภาพ รับผิดชอบในสิ่งที่เขียน การเขียน อย่างสร้างสรรค์ การอ้างอิงแหล่งที่มา

2.10 การปลูกฝังนิสัยรักการเขียนโดยการสังเกต ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และจดบันทึก ความรู้ ประสบการณ์ อย่างสม่ำเสมอ

3. สาระการฟัง การดูและการพูด

3.1 การรู้จักเลือกฟัง เลือกดูสิ่งที่มีความรู้ความบันเทิง

3.2 การสังเกตการณ์ใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทางและการใช้ถ้อยคำของผู้พูด

3.3 การสรุปความ การจับประเด็นสำคัญ การวิเคราะห์ วินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และจุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ

3.4 การพูดเสนอความรู้ความคิด การแสดงทรรศนะ การวิเคราะห์และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นลำดับและมีเหตุผล

3.5 การพูดเชิญชวนและพูดในโอกาสต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

3.6 การใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมตามหลักการพูด

3.7 มารยาทการฟัง การดูและการพูด

4. สาระหลักการใช้ภาษา

4.1 หลักการสร้างคำประสม คำซ้อน คำซ้ำ ในภาษาไทย

4.2 คำและความสัมพันธ์ของคำ

4.3 หลักการใช้ประโยคสามัญ ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน

4.4 การใช้คำราชาศัพท์ถูกต้องตามฐานะของบุคคล

4.5 ระดับของภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ

4.6 คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

4.7 หลักการแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์และกลอน

4.8 การใช้ภาษาเพื่อพัฒนาความรู้จากการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

4.9 การใช้พจนานุกรมช่วยในการอ่าน การเขียน และค้นหาความหมาย

4.10 การใช้ทักษะทางภาษาและเทคโนโลยีการสื่อสารในการพัฒนาความรู้ อาชีพ และการดำรงชีวิต

4.11 หลักการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและพัฒนาบุคลิกภาพ

4.12 การยกย่องผู้ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง มีคุณธรรมและวัฒนธรรม

4.13 การเข้าใจภาษาของกลุ่มบุคคลในวงการต่าง ๆ ในสังคม

5. สาระวรรณคดีและวรรณกรรม

5.1 กวีนิพนธ์ประเภทกลอน โคลง กาพย์ และบทละคร

5.2 วรรณคดีประเภทเรื่องสั้น สารคดี บันทึก บทความและนวนิยาย

5.3 วรรณกรรมประเภทเพลงพื้นบ้านในท้องถิ่น

5.4 หลักการเลือกอ่านหนังสือตามจุดประสงค์ของการอ่าน

5.5 หลักการพินิจวรรณคดีและวรรณกรรม พิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านสังคมและการนำไปใช้ในชีวิตจริง

จากสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยนั้นมุ่งหวังให้ผู้เรียน นำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และใช้เทคโนโลยี ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี รวมทั้งต้องรักษาภาษาไทยไว้ในฐานะที่เป็นสมบัติของชาติด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรท้องถิ่น

ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทยชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด “ถิ่นนี้คือปะทิว” ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเป็น แนวทางในการจัดทำหนังสือ โดย วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545: 43 - 67), นิคม ชมภูหลง (2545: 87 - 93) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ ดังนี้

หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์และกิจกรรมที่ครูจัดให้ผู้เรียนทั้งใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และ คุณภาพในการดำรงชีวิต โดยพยายามใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ พื้นฐานของคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศชาติ

ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่น มีลักษณะแตกต่างจากหลักสูตรแม่บทที่ใช้ดังนี้ คือ

1. เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับคำอธิบายในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เป็นหลักสูตรในโครงสร้างรายวิชาบังคับเลือกหรือเลือกเสรี
2. มีเนื้อหาสาระสอดคล้องและเป็นไปตามสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคมของแต่ละท้องถิ่นโดยเฉพาะ
3. มีเนื้อหาสาระสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรมนุษย์ แผน และแนวโน้มของการพัฒนาท้องถิ่น
4. มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญในการ พัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น
5. มีวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระสนองความต้องการของนักเรียนเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะในการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและงานอาชีพ
6. มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้รู้จักสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตน รักท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น

ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีที่โรงเรียนจัดทำและพัฒนาขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตสภาพท้องถิ่น สภาพตามที่ปรากฏว่าเป็นจริงในท้องถิ่น ควรมีเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์จำเป็น 5 ประการ คือ

1. เป็นสภาพชีวิต สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมจริงของท้องถิ่น
2. เป็นสภาพปัญหา ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น
3. ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญเพื่อพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นให้ดีขึ้น
4. ช่วยให้นักเรียนรู้จักสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น มีความรักและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้มีสภาพที่ดีขึ้น
5. ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการแก่นักเรียนเฉพาะกลุ่มที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากหลักสูตรแม่บทระดับชาติ มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และสภาพชีวิตจริง โดยส่งเสริมสนับสนุนให้นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ปลุกฝังให้นักเรียนรักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการเฉพาะกลุ่มตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด “ถิ่นนี้คือปะทิว” เรื่อง ต้นน้ำคลองทุ่งโพธิ์ นิราศหาดบางเบิด รางวัดของพ่อ ประวัติเมืองปะทิว และความศรัทธาแห่งชุมชน ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างหนังสือให้มีประสิทธิภาพ จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายของการอ่าน

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (254 6: 1364) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านหมายถึง ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2546 : 57) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือการแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่าน ออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรง

กับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2541 : 2) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นการลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การอ่านคือการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด เป็นเรื่องราว ซึ่งต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์ การตีความ ขยายความ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ผู้อ่านจะต้องสร้างมโนภาพขึ้นมาพร้อมกับการอ่านและสามารถนำความคิดที่ได้จากการอ่านนั้นไปใช้ประโยชน์ได้

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์มากในทุกด้าน ทั้งในด้านศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และทางด้านความเพลิดเพลิน โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันนี้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเทคโนโลยีและทฤษฎีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยไม่สิ้นสุด การอ่านจึงมีความสำคัญที่ผู้สอนจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ดังที่มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539 : 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการใช้เพื่อแสวงหาความรู้ การรู้วิธีอ่าน และการใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอ ก็จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2542 : 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหา สาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง
2. การอ่านสามารถทำได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
3. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
4. การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธิมากกว่าอย่างอื่น
5. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตัวเอง
6. หนังสือมีหลายรูปแบบและมีมากกว่าสื่ออื่น ๆ
7. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเองในขณะที่อ่าน
8. ผู้ที่รักการอ่านจะรู้สึกมีความสุข

พูนศรี อัมประไพ (2530 : 19 – 20) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาต่าง ๆ เมื่อเกิดทักษะในการอ่านก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตได้
2. การอ่านทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ด้วยการรับรู้ความงดงามของภาษา ทำให้เกิดความสุขและจินตนาการ
3. การอ่านเป็นเครื่องมือส่งเสริมความคิดให้แตกฉาน
4. การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกและความต้องการ ทำให้มนุษย์เกิดความเข้าใจร่วมกันได้อย่างมีความสุข
5. การอ่านทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะนำความรู้จากการอ่านไปประกอบอาชีพของตนเอง
6. การอ่านเป็นเครื่องมือในการรับทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นต่อ ๆ ไป

นอกจากนี้ ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2542 : 6) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์
2. ทำให้มนุษย์เกิดทักษะต่าง ๆ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
3. ทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความเพลิดเพลิน บั่นเทิง และเกิดความบันเทิงใจ
4. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
5. ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโลก
6. เป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพของมนุษย์
7. ช่วยให้ผู้สามารถแก้ปัญหาสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และปัญหาส่วนตัว

สรุปได้ว่าการอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ช่วยพัฒนาสติปัญญา เสริมสร้างบุคลิกภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทั้งทางด้านการฟัง พูด และเขียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กล่าวคือ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเป็นอย่างดีย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วและมีความสนใจต่อการเรียนได้ดีตามไปด้วย เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งการอ่านยังทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านแต่ละครั้งจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป ถ้าผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งไว้ จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพสูงและได้ทิศทางในการอ่านอย่างชัดเจน

มิลเลอร์ (Miller. 1974: 15) แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ 6 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อจับใจความคร่าว ๆ
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและจับใจความสำคัญทั่วไป
4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน
6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวความคิดในเรื่องที่อ่าน

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531 : 19 – 20) ได้แจกแจงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร
4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
5. อ่านเพื่อความสนุกสนาน
6. อ่านเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

กรมวิชาการ (2546 : 52) ได้สรุปความมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อแสวงหาความบันเทิง
2. อ่านเพื่อแสวงหาความรู้
3. อ่านเพื่อแสวงหาความคิด
4. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ

จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของการอ่าน สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการอ่านคือ เพื่อพัฒนาสติปัญญาให้กว้างไกล โดยการรับทราบข่าวสาร ข้อมูล ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความบันเทิง ความคิด และเพื่อเสริมบุคลิกภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายและความสนใจของผู้อ่านที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

ทฤษฎีการอ่าน

นักจิตวิทยาการศึกษา นักภาษาศาสตร์ นักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน ต่างได้พยายามกำหนดแนวทางการวิจัย หรืออธิบายพฤติกรรมทางการอ่านไว้หลายกลุ่มด้วยกัน ดังนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527 : 108 – 115) ได้ประมวลทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านไว้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. แบบจำลองการอ่านที่เน้นทักษะ (Skill model) ทฤษฎีนี้เน้นทักษะที่ประกอบด้วยการรับรู้ คำ ความหมาย การเข้าใจความสิ่งที่อ่าน การประเมิน และการผสมผสานความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

2. แบบจำลองที่เน้นกระบวนการรับสาร (Information processing model) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับช่องทางสื่อสาร ความสามารถของช่องทางอันจำกัด เสี่ยงรบกวนสารและการเข้าใจ ความ ทฤษฎีนี้จึงให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับสื่อ และองค์ประกอบทางร่างกายมนุษย์ว่าเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการอ่าน

3. แบบจำลองการอ่านตามทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological model) ทฤษฎีการอ่านในกลุ่มนี้ แยกออกเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ

3.1 แบบจำลองการอ่านที่เน้นพฤติกรรม ผู้ที่มีแนวคิดอยู่ในขอบเขตนี้ เช่น สกินเนอร์ (Skinner) สแตต (Staat) และกาเย (Gagne) เป็นต้น ลักษณะที่สำคัญของทฤษฎีในกลุ่มนี้คือ ใช้วิธีเสริมแรงในการหลอมรวมพฤติกรรมกรรมการอ่านที่สังเกตได้

3.2 แบบจำลองที่เน้นความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive models) ทฤษฎีนี้ไม่แตกต่างไปจากทฤษฎีพฤติกรรม กล่าวคือ ทั้งสองกลุ่มนี้เห็นว่า การแยกแยะ การสรุป และการถ่ายโอน เป็นส่วนประกอบในการเรียนรู้และการจำเรื่องราวที่เป็นเนื้อหาหลัก

3.3 แบบจำลองการอ่านที่เน้นพัฒนาการ (Developmental model) ผู้คิดค้นคือ เพียเจต์ มีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยที่ต้องพึ่งผู้อื่นและจะพัฒนาไปตามวัยที่เจริญขึ้น สิ่งสำคัญที่สุดของช่วงอายุคือ การเรียนรู้ความสามารถหรือทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงอายุ ถ้าประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เหมาะสมไม่ได้เกิดในช่วงพัฒนาการเฉพาะนั้นแล้ว การเรียนรู้ส่วนนั้นจะบกพร่องไป

4. แบบจำลองการอ่านตามความคิดทางภาษาศาสตร์ (Linguistic model) การอ่านตามทฤษฎีในกลุ่มนี้ จำแนกออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.1 แบบจำลองการอ่านในระยะแรก

4.2 แบบจำลองการอ่านที่เป็นไวยากรณ์

4.3 แบบจำลองการอ่านที่เน้นจิตภาษาศาสตร์

ร็ธพร ชังธาดา (2531 : 159 – 160) ได้รวบรวมทฤษฎีการอ่านไว้ 2 ทฤษฎี

1. ทฤษฎีของวิลเลียม เอส เกรย์ (William S. Gray) จัดกระบวนการอ่านเป็น 4 ขั้นตอน

1.1 ขั้นการรู้จักคำ จำคำศัพท์ได้ ถ่ายทอดเสียง และความหมายของคำในเรื่องนั้น ๆ ได้

1.2 ขั้นเข้าใจความหมายของคำ วลี และประโยค โดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วย

ตีความหมายและพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนตลอดจนความคิดที่ผู้เขียนต้องการสื่อกับผู้อ่าน

1.3 ขั้นปฏิบัติ เป็นขั้นที่อ่านโดยมีสติปัญญาและความรู้สึกที่สามารถประเมินได้ว่า ผู้เขียนสื่อความหมายอะไร

1.4 ขั้นบูรณาการ เป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิดและความหมายที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์

2. ทฤษฎี SQ3R เบอร์มิสเตอร์ (Burmeister) ได้อธิบายว่าวิธีอ่านนี้ประกอบด้วย

2.1 ขั้นสำรวจ (Survey) หมายถึงการสำรวจผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า จุดมุ่งหมายและแนวคิดของหนังสือเล่มนั้น ๆ

2.2 ขั้นตั้งคำถาม (Question) คือ ตั้งคำถามว่าต้องการอะไรจากหนังสือเล่มนั้น

2.3 ขั้นอ่าน (Read) คือ อ่านเพื่อที่จะได้คำตอบตามที่ตั้งคำถามไว้แล้วในขั้นที่ 2 โดยพยายามมุ่งหารายละเอียดเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจนในคำถามให้มากที่สุด

2.4 ขั้นจดจำ (Recite) เมื่อได้รับคำตอบแล้วก็ต้องจดจำและจดบันทึกไว้เพื่อเตือนความจำ หรือเพื่อตรวจสอบว่าได้รับความคิดอะไรใหม่ ๆ จากการอ่าน

2.5 ขั้นทบทวน (Review) เป็นขั้นการอ่านเพื่อทบทวนว่าความรู้ ความคิดที่ได้จากการอ่านถูกต้องเพียงใด รวมทั้งการพยายามนำความรู้ ความคิดที่ได้ออกมาใช้

จากการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ มีแนวคิดที่หลากหลายแตกต่างกัน แต่ทฤษฎีที่นำมาเป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านคือ แบบจำลอง การอ่านที่เน้นพัฒนาการ (Developmental model) ซึ่งให้ความสำคัญกับพัฒนาการมนุษย์ ตั้งแต่แรกเกิด และแบ่งออกเป็นช่วง ๆ โดยตั้งแต่ช่วงอายุ 12 ปี ขึ้นไปเป็นช่วงอายุที่เกิดพัฒนาการเกี่ยวกับสิ่งที่มีแบบแผน การเรียนรู้และทักษะเฉพาะ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้นำมาใช้ในโรงเรียนได้ นอกเหนือจากหนังสือเรียน

ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือประเภทหนึ่งจัดเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ที่จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษา การเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งหนังสือเสริมประสบการณ์นี้ กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้

กำหนดให้เป็นหนังสือบังคับใช้เหมือนหนังสือเรียน แต่ได้มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนจัดหาไว้บริการครูและนักเรียน โดยไม่บังคับให้นักเรียนซื้อไว้ประจำตัว (จินตนา ไบกาซูยี, 2542 : 5)

กระทรวงศึกษาธิการ (2529: 1) กล่าวถึงความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านหมายถึง หนังสือที่ส่งเสริมให้มีทักษะในการอ่านภาษาไทย และมีนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น หนังสือส่งเสริมการอ่านจะมีเนื้อหาส่งเสริมความสงบเรียบร้อย และมีศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติอันเป็นประโยชน์ตามวัยของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเรียบเรียงขึ้น เรื่องสนุก หรือสารคดี ให้ความรู้ ให้ความสนใจ ให้อยากอ่านมากยิ่งขึ้น

ถวัลย์ มาศจรัส (2540 : 11) ได้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านคือ หนังสือที่มุ่งเน้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะการอ่านไปในตัว โดยมีเนื้อหาสาระที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ทำให้ประโยชน์ ในแง่ความรู้ ความคิด ปรัชญาและบันเทิง ซึ่งอาจเป็นหนังสือสารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมเยาวชน เป็นต้น

จินตนา ไบกาซูยี (2542 : 7) ให้ความหมายว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านคือ หนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านและนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือ สารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติและมีสารประโยชน์

จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของเด็ก มีเนื้อหาสาระใกล้ตัวเด็ก โดยเนื้อหานั้นจะต้องไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรมและศีลธรรม ช่วยให้ผู้อ่านได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ในเรื่องของจุดมุ่งหมายในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงไว้หลายท่านด้วยกันดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2540: 13 – 14) กล่าวว่า ในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านจุดมุ่งหมายหลัก ๆ ดังนี้

1. เพื่อตอบสนองจุดหมายของหลักสูตร
2. เพื่อให้ให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านรู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้อื่น ๆ
3. เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน

4. เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในทุกกลุ่มประสบการณ์

5. เพื่อเสริมทักษะในการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่นักเรียน

จินตนา ไบกาซูยี (2542: 8 – 9) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหนังสือสำหรับเด็กไว้โดยสรุป

ดังนี้

1. ช่วย让孩子ได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน สนองความต้องการของวัยเด็ก
2. ช่วยสร้างความคิดคำนึง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม
4. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติและแบบอย่างอันน่าพึงปรารถนาให้บังเกิดแก่เด็ก
5. ช่วยให้เด็กรู้จักเลือกอ่านหนังสือ อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง และเกิดนิสัยรัก

การอ่าน

6. ช่วยทดแทนความรู้สึกของเด็กที่ขาดหายไป เช่น ขาดความรัก ความห่วงใย มีปมด้อย หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ จะช่วยปลอบประโลมจิตใจของเด็กและเป็นเพื่อนกับเด็กได้ดี

7. ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย เป็นการป้องกันไม่让孩子หันไปอ่านและสนใจเรื่องของผู้ใหญ่เร็วกว่าวัย อันจะเป็นสิ่งชักนำให้เด็กประพฤตินในสิ่งที่ไม่สมควร

จากการศึกษาจุดมุ่งหมายในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก สรุปได้ว่าการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และช่วยให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

จินตนา ไบกาซูยี (2537: 27 – 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้

ดังนี้

1. ช่วย让孩子ได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน สนองความต้องการของวัยเด็ก
2. ช่วยสร้างความคิดคำนึงและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญตามวัย
4. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันพึงปรารถนาให้เกิดแก่เด็ก
5. ช่วยให้เด็กรู้จักหนังสือ อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง เกิดนิสัยรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านดำรงอยู่ตลอดไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เด็กในอนาคต ในแง่ที่รู้จักใช้การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้
6. ช่วยทดแทนความรู้สึกที่เด็กขาดหายไป
7. ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความสำคัญสำหรับเด็กมาก เพราะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ฝึกการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาการใช้ภาษาของเด็ก ฝึกให้เด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจและยังเป็นการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดี

ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด “ถิ่นนี้คือปะทิว” ผู้รายงานมีจุดประสงค์จะสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนเพื่อให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน โดยผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการสร้างหนังสือ สำหรับนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเรื่องให้มีความน่าสนใจ สนุกสนาน เพราะหนังสือ ส่งเสริมการอ่านที่ดีจะต้องเป็นหนังสือที่นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ให้ความรู้ และส่งเสริมจินตนาการของนักเรียน ทั้งยังสอดคล้องคุณธรรม มีความเหมาะสมกับวัย และ ความสามารถในการอ่านของเด็ก เพื่อให้หนังสือตรงกับลักษณะของหนังสือที่ดี ดังที่หลายท่านได้ ให้นิยามไว้ดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2540 : 94) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดี สรุปได้ดังนี้

1. เนื้อเรื่องต้องมีขนาดพอเหมาะ
2. มีภาพประกอบ
3. โครงเรื่องไม่ซับซ้อนมากนัก
4. เนื้อเรื่องต้องเน้นบทบาทการกระทำของตัวละครมากกว่าความรู้ลึกลับ
5. ตัวละครเอกของเรื่องมักจะเป็นเด็กหรือสัตว์

พรจันทร์ จันทวิมล และคนอื่นๆ (2540 : 9) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือส่งเสริม การอ่านที่ดีไว้ดังนี้

1. ด้านเทคนิคการพิมพ์และการจัดรูปเล่ม การจัดพิมพ์ภาพและตัวอักษรนั้น ต้องชัดเจน ปก ต้องสวยงาม ดึงดูดความสนใจ ขนาดรูปเล่มเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก คุณภาพของกระดาษ ต้องดี ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก ชื่อเรื่องดึงดูดความสนใจ
2. ด้านเนื้อหาต้องน่าสนใจ มีความสนุกสนานชวนติดตาม ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย เนื้อหาต้องถูกต้อง การดำเนินเรื่องเร้าใจ ชวนติดตาม การจัดหน้าหนังสือดูโปร่งตา
3. ด้านภาพประกอบ ปกติแล้วหนังสือสำหรับเด็กจะมีภาพประกอบทุกหน้า ไม่ว่าจะเป็น บันเทิงคดี สารคดี หรือร้อยกรอง ภาพประกอบนั้นจะต้องมีสีสันสวยงาม สอดคล้องกับเนื้อหาของ เรื่อง ขนาดภาพเหมาะสมกับรูปเล่มและน่าสนใจ

จินตนา ไบกาชุย (2534 : 28 – 35) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กที่ดีไว้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหา มีวัตถุประสงค์และแก่นของเรื่องบ่งอย่างชัดเจน ซึ่งวัตถุประสงค์สำหรับเด็กเล็ก ควรมีความคิดรวบยอดเพียงเรื่องเดียว ส่วนหนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นหรือวัยรุ่นที่โตแล้ว อาจมี หลายความคิดรวบยอด หรือเนื้อหามีจุดเน้นอย่างเดียว แต่จุดเหล่านั้นต้องเกี่ยวเนื่อง มีเหตุผล สืบเนื่องกันไป
2. เนื้อหาต้องมีความยากง่าย เหมาะสมกับระดับชั้น วัย ความสนใจ และภูมิหลังของ นักเรียนรูปแบบการเขียนเนื้อหาต้องมีหลายรูปแบบด้วยกัน รูปแบบการเขียนนี้ เมื่อจะใช้รูปแบบใด ก็ต้องใช้ให้เหมาะสม ไม่ปะปนกันจนสับสน ควรจะให้กลมกลืนกันไป
3. ภาพต้องเหมาะสมกับวัย มีรายละเอียดของภาพไม่มากนัก ลายเส้นชัดเจน
4. ส่วนวนภาษาที่ใช้ ใช้ภาษาง่าย ๆ ถูกต้อง เหมาะสม สั้นกระชับ ได้ใจความ
5. ลักษณะการเขียนประโยค และขนาดของตัวอักษรต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก
6. รูปเล่มกะทัดรัด ไม่ใหญ่ กว้างหรือยาวเกินไป

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีนั้นควรมีลักษณะสำคัญในด้าน เทคนิคการพิมพ์ เนื้อหาและภาพประกอบ ซึ่งในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้นผู้เขียนควรมี วัตถุประสงค์ในการเขียนอย่างชัดเจน ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัย เพศ รวมทั้งภูมิหลังของเด็ก ดังนั้นก่อนการสร้างหนังสือหรือเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก จึงจำเป็นต้องศึกษาถึง จิตวิทยาของเด็กเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจน

ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

เนื่องจากหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือสำหรับเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาประเภท ของหนังสือสำหรับเด็กซึ่งได้นำเสนอไว้ดังนี้

นพวรรณ ศิริเวชกุลและปานบุญ ศิริเวชกุล (2546 : 10) กล่าวว่า หนังสือสำหรับเด็ก ถูกแบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ บันเทิงคดีและสารคดี ซึ่งเป็นการแบ่งอย่างกว้าง ๆ ตาม จุดมุ่งหมายของผู้เรียน แต่หากพิจารณาให้ละเอียดไปตามอายุของผู้อ่าน ประเภทของหนังสือนี้ จะต้องมีความแตกต่างกันในเรื่องของเนื้อหา ภาษาและการนำเสนอที่มีระดับความซับซ้อนของเรื่อง จึงมีการแบ่งประเภทหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายลักษณะด้วยกัน โดยยึดวิธีการเขียนหรือรูปแบบ ของหนังสือและวัยของเด็กเป็นหลัก และหากยึดตามหลักการนี้ จะแบ่งหนังสือสำหรับเด็กได้ สามประเภทคือ หนังสือบันเทิงคดี หนังสือสารคดีและหนังสือภาพ

1. หนังสือบันเทิงคดี คือหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เขียนได้ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งสามารถแบ่งได้อีกหลายรูปแบบ เช่น นิทาน นิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน เป็นต้น

2. หนังสือสารคดี คือหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้ความรู้สำหรับเด็กและเยาวชนในเรื่องต่าง ๆ รอบตัว แบ่งออกเป็น สารคดีทั่วไป สารคดีชีวประวัติ สารคดีท่องเที่ยว เป็นต้น

3. หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่ใช้รูปภาพเป็นสื่อในการเรียนรู้ ซึ่งจัดทำขึ้นสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนจนถึงระดับประถมศึกษาตอนต้น ที่ยังไม่สามารถอ่านคำยาก ๆ ได้

นอกจากนี้ วินัย รอดจ่าย (2534 : 9) ยังได้บอกประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้สรุปได้ดังนี้

1. ประเภทบันเทิงคดี คือหนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก เขียนได้ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง แบ่งออกได้ดังนี้

1.1 นิทาน

1.2 นวนิยาย

1.3 เรื่องสั้น

1.4 เรื่องแปล

1.5 การ์ตูน

2. ประเภทสารคดี คือหนังสือที่ให้ความรู้แก่เด็ก แบ่งออกได้ดังนี้

2.1 สารคดีทั่วไป

2.2 สารคดีชีวประวัติ

2.3 สารคดีท่องเที่ยว

3. ประเภทร้อยกรอง คือหนังสือประเภทบันเทิงคดีอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แบ่งออกได้ดังนี้

3.1 ร้อยกรองสำหรับเด็ก แบ่งออกได้ดังนี้

3.1.1 เพลงกล่อมเด็ก

3.1.2 เพลงปลอบเด็ก

3.2 ร้อยกรองสำหรับเด็กรุ่นเยาว์ แบ่งออกได้ดังนี้

3.2.1 เพลงประกอบการเล่นของเด็ก

3.2.2 ปริศนาคำทาย

3.3.3 บทกลอนสอนใจวัยรุ่น

อย่างไรก็ตาม จินตนา ไบกาซูยี (2544 : 157) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านนั้น ผู้เขียนอาจเขียนออกมาในลักษณะของหนังสือสารคดี ซึ่งให้ทั้งความรู้ ความคิด ในทฤษฎะที่หลากหลายและกว้างขวาง ในรูปแบบแนวการเขียนที่แตกต่างกันออกไปโดยอาจจะใช้แนวการเขียนให้ความบันเทิงสอดแทรกไปในตัวด้วย สารคดีประเภทนี้ อาจเป็นสารคดีท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่าง ๆ สารคดีของดีและอาชีพในท้องถิ่น เป็นต้น

สรุปได้ว่า ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่มุ่งเสนอความรู้ ความคิดรวบยอด หลักการ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วหนังสือเล่มหนึ่ง มักจะเสนอเนื้อหามากกว่ารูปแบบเดียว

องค์ประกอบของการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

รังสิมันต์ ฉิมรัักษ์ (2550 : 11 – 14) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านว่า การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดของเรื่อง เป็นประเด็นหลักของเรื่อง เช่นจะเขียนในด้านความกล้าหาญ ความกตัญญู ความรัก ความเสียสละ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การต่อต้านยาเสพติด ความเมตตา กรุณา ความสามัคคี การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม เป็นต้น โดยตั้งเป้าหมายหลักเอาไว้ว่าจะนำเสนอปัญหาอย่างไรและแก้ปัญหาอย่างไร
2. โครงเรื่อง หมายถึงเรื่องที่ผู้เขียนแต่งขึ้นให้เป็นเรื่องราว โดยยึดเอาแก่นของเรื่องเป็นหลักในการสร้างโครงเรื่อง เพื่อให้สอดคล้องกันเป็นเอกภาพ ในการสร้างโครงเรื่องผู้เขียนต้องเสนอปัญหาและวิธีแก้ปัญหาโดยใช้ตัวละครทำหน้าที่ดำเนินเรื่อง
3. ฉาก คือสถานที่ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นในเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามท้องเรื่อง เป็นสถานที่ที่ตัวละครแต่ละตัวได้แสดงบทบาทของตน ฉากนับเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของเรื่อง การสร้างฉากต้องกลมกลืนกับเนื้อเรื่องและตัวละคร
4. บทสนทนา คือคำพูดโต้ตอบระหว่างตัวละครในเรื่อง เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เนื้อเรื่องสมบูรณ์ บทสนทนาที่ดีต้องกระชับ ตรงเป้า ทำให้ผู้อ่านรู้เรื่องราวของเรื่องจากบทสนทนาได้ด้วย
5. การเปิดเรื่อง คือการเริ่มต้นฉากแรกของเรื่องเพื่อเร้าให้ผู้อ่านติดตามเรื่องที่เขียนต่อไป หากเปิดเรื่องดีย่อมทำให้ผู้อ่านอยากจะอ่านในฉากต่อไป
6. การดำเนินเรื่อง คือการกำหนดให้ตัวละครแสดงบทบาทของตนไปตามเรื่องราวที่กำหนดให้ที่ละบททีละตอนเพื่อบอกเรื่องราวแก่ผู้อ่าน
7. การปิดเรื่อง คือการคลาปมปัญหา ข้อสงสัยทั้งหมดหรือจะทิ้งข้อสงสัยนั้นให้ผู้อ่านคิดต่อไปก็ได้

8. ท่วงทำนองการเขียน คือลีลาการใช้ถ้อยคำ สำนวน แสดงออกถึงเจตคติ ความคิด ความจัดเจนชีวิต ซึ่งมีทั้งการเขียนแบบเรียบ ๆ กระชับ รัดกุม เขียนแบบเข้มข้น การเขียนแบบมีความประจักษ์ภาพ เขียนแบบสละสลวยและการเขียนแบบสูงส่ง ใช้ศัพท์สูงแผ่แนวคิดปรัชญาลึกซึ้ง

9. ตัวละคร ทำหน้าที่สื่ออารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน ซึ่งควรมีตัวหลักอยู่สามตัว คือตัวเอก ตัวขัดแย้งและตัวประกอบ

10. คติจากเรื่อง คติจากเรื่องควรมีเพียงอย่างเดียว ไม่ซับซ้อนเพื่อให้เห็นสาระตามแนวคิดของเรื่อง

11. สำนวนภาษา การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านสามารถใช้ได้ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยการเขียนควรคำนึงถึงวัยของเด็กเป็นสำคัญ สำนวนต้องไพเราะ สละสลวย ใช้คำง่าย เข้าใจง่าย

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านต้องมีแนวคิดของเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก บทสนทนา การเปิดเรื่อง ท่วงทำนองการเขียน ตัวละคร คติจากเรื่อง สำนวนภาษา เป็นเรื่องขนาดสั้นและต้องเขียนตามความสนใจของเด็กแต่ละวัย

ขั้นตอนการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

จินตนา ใบกาชุย (2542 : 48 – 53) แนะนำการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้สามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1

1. ตั้งเป้าหมายในการเขียนให้ชัดเจนว่าเขียนในรูปแบบใด นิยาย นิทาน สารคดี เรื่องสั้น หรือวรรณกรรมเยาวชน เป็นต้น โดยจะเน้นความบันเทิงหรือสาระความรู้ พร้อมคติสอนใจอะไรแก่นักเรียน

2. แนวคิดของเรื่อง ต้องกำหนดให้ชัดเจนและควรมีเพียงแนวคิดเดียว ไม่ควรมีหลายแนวคิดเพราะจะทำให้เรื่องขาดเอกภาพ

3. เขียนโครงเรื่องไว้คร่าว ๆ ว่าจะปิดเรื่องอย่างไร ตอนกลางของเรื่องจะเขียนอย่างไร ตอนปิดเรื่องจะปิดอย่างไรต้องกำหนดจุดสุดยอดของเรื่อง การคลี่คลายปัญหาเพื่อนำไปสู่การจบเรื่องที่ดี

4. เขียนโครงเรื่องย่อ ๆ ลงกระดาษ ทบทวนดูว่าลงตัวหรือไม่

5. กำหนดวิธีการปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และการจบเรื่องอย่างละเอียด ทบทวนดูจนกว่าจะพอใจ

6. สร้างตัวละครให้ชัดเจนว่าแต่ละตัวมีบุคลิกภาพอย่างไร เป็นต้น

7. กำหนดฉากในเรื่องให้ชัดเจนว่าจะใช้สถานที่ใด เรื่องราวเกิดขึ้นสมัยใด

8. ทบทวนโครงเรื่องให้ถูกใจแล้วลองนำไปเล่าให้เด็กฟัง เพื่อทดสอบว่าเด็กสนุกกับการฟังหรือไม่

9. ทบทวนว่าแนวคิดของเรื่อง วรรณคดีหรือคุณธรรม กำหนดไว้ครบถ้วนชัดเจนหรือไม่ แทรกไว้อย่างแนบเนียนหรือไม่แล้วปรับปรุงให้สมบูรณ์

10. สำรวจโครงเรื่องว่าดีหรือไม่ ตัวละครเอกดำเนินเรื่องราวรื่นหรือไม่ เนื้อเรื่องมีเอกภาพ มีเหตุผลหรือไม่

11. กำหนดความยาวของเรื่องว่าจะใช้จำนวนกี่หน้า

ขั้นที่ 2

1. ลงมือเขียนตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยละเอียด แล้วตั้งชื่อเรื่อง

2. ทบทวนว่าชื่อเรื่องเหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่ น่าสนใจหรือไม่ การดำเนินเรื่อง สัมพันธ์ต่อเนื่องกันหรือไม่ แนวคิดของเรื่องชัดเจนหรือไม่ ตรึงคนอ่านได้หรือไม่ ปัญหาของตัวละครได้รับการแก้ไขอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ สนุกเร้าใจหรือไม่ จำนวนภาษาที่ตัวละครใช้เหมาะสมกับวัยและสถานะของตัวละครหรือไม่ บทสนทนา เหตุการณ์ มากเกินความจำเป็นหรือไม่ เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องหรือไม่ ต้องทบทวนให้ดีและปรับปรุงแก้ไข

3. เมื่อเขียนเสร็จให้เก็บไว้ระยะหนึ่งแล้วนำมาอ่านดูใหม่เพื่อหาข้อบกพร่อง แก้ไขจนพอใจแล้วนำไปให้เด็ก ๆ อ่านดูว่าเด็กเข้าใจหรือไม่ ชอบหรือไม่ เข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อหรือไม่ ปรับปรุงจนพอใจอีกครั้ง

ขั้นที่ 3

1. ทบทวนเรื่องที่เขียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อดูจำนวนภาษาและความเป็นเอกภาพของเรื่อง

2. ลงมือเขียนหรือพิมพ์ต้นฉบับ

3. ถ้าต้นฉบับเป็นหนังสือการ์ตูน ต้องจัดทำเป็นบทสรุปตัวละคร มีคำพูดได้ตอบและคำบรรยายของเรื่อง จัดภาพคร่าว ๆ ให้เหมาะสมกับคำบรรยายและบทสนทนา

4. ถ้าต้นฉบับเป็นหนังสือภาพสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนหรือหนังสือสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา ซึ่งมีภาพประกอบทุกหน้าควรจัดทำต้นฉบับจำลอง กำหนดเนื้อเรื่อง เลขหน้า และภาพอย่างหยาบ ๆ ลงในหน้ากระดาษให้ได้สัดส่วน หรือหากวาดภาพไม่ได้ให้เขียนเนื้อเรื่องแล้วเว้นที่สำหรับวาดภาพไว้สำหรับผู้วาดภาพประกอบ

5. อ่านทบทวนต้นฉบับเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อดูความถูกต้องเรียบร้อย โดยเฉพาะตัวละคร

6. จัดส่งต้นฉบับให้แก่บรรณาธิการเพื่อจัดทำภาพประกอบ

นอกจากนี้ ฉวีวรรณ อุหาภินันท์ (2527 : 12 – 21) ได้เสนอแนะขั้นตอนการเขียนหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือเด็ก โดยอาจศึกษาจากหนังสือที่ชนะการประกวด เข้าอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการสร้างหนังสือ
2. เลือกเนื้อหา อาจนำมาได้หลายทาง เช่น นำเนื้อเรื่องมาจากหลักสูตร หรือสภาพท้องถิ่น หรือจากการศึกษาความต้องการ ความสนใจ ของเด็กวัยต่าง ๆ
3. เขียนโครงเรื่อง โครงเรื่องจะต้องครอบคลุมถึงจำนวนหน้า จำนวนหัวข้อเรื่อง เพื่อจะนำไปสู่การจัดรูปเล่มและการวางหน้าให้เหมาะสมกับภาพประกอบ โครงเรื่องควรจัดทำย่อ ๆ ให้ชัดเจนทั้งเรื่อง โดยเริ่มที่จากวางจุดหมายของเรื่องก่อน เมื่อได้แก่นของเรื่องแล้วจึงผูกเป็นเรื่อง
4. การเขียนบท เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากโครงเรื่องหรือเนื้อหาย่อมาเขียนบอกขั้นตอนของเนื้อเรื่องและรูปภาพ โดยบอกว่าแต่ละหน้าของหนังสือ จะมีภาพและคำบรรยายอะไรบ้าง และมีกี่หน้า
5. การทำดัมมี่ (Dummy) คือการทำหนังสือจำลองของหนังสือที่จะทำขึ้นมา อาจจะทำเป็นเล่มเล็ก ๆ ก็ได้ แล้วนำรายละเอียดจากบทมาเขียนและวาดรูปลงไปทีดัมมี่ ตั้งแต่ปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย
6. การทำรูปเล่ม หมายถึงลักษณะรูปร่าง ขนาดกระดาษ และขนาดตัวหนังสือ และตัวพิมพ์ ลักษณะและขนาดรูปเล่มควรมีขนาดพอเหมาะ หยิบถือได้สะดวก ความหนาของหนังสือขึ้นอยู่กับอายุของผู้อ่าน หนังสือที่มีเนื้อเรื่องยาวมากควรแบ่งออกเป็นหลายเล่ม โดยจบเป็นตอน ๆ แต่ละตอนจบในตัวเอง ขนาดของรูปเล่มถือเอาความกะทัดรัด เปื่อง่ายเป็นเกณฑ์ รูปเล่มที่นิยมในการสร้างหนังสือ คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลางในแนวนอนและแนวตั้ง
7. การตั้งชื่อ อาจตั้งก่อนหรือหลังเขียนก็ได้ แต่ควรจะให้ น่าสนใจ เร้าใจ มีความแปลกใหม่ ทำให้เขาได้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำ สำนวนที่เด็ดุดใจและเกิดภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจพิจารณาจากชื่อตัวเอกของเรื่อง จำนวนตัวละคร ชื่อสัตว์ เนื้อเรื่อง สถานที่ หรือลักษณะรูปร่างหนังสือ

สรุปได้ว่า การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านจะต้องเริ่มที่การวางเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการที่จะให้ผู้อ่านได้อะไรจากการอ่าน โดยพิจารณาจากวัยของผู้อ่านเป็นหลัก แล้วจึงเริ่มจัดทำโครงเรื่อง ย่อ ๆ จากนั้นจึงใส่เนื้อหาเข้าไปในโครงเรื่องที่จัดทำ โดยควรคำนึงถึงการใช้ภาษาที่ใช้ให้เหมาะกับวัยของผู้อ่าน เนื้อเรื่องควรเร้าความสนใจของผู้อ่านให้ชวนติดตาม ความยาวของเรื่องเหมาะสมกับวัยผู้อ่าน จัดภาพประกอบ ขนาดตัวหนังสือ ขนาดเล่ม ออกแบบปกให้เหมาะสม

การจัดทำรูปเล่มหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การทำหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้น ต้องเน้นความสวยงาม เพื่อให้สร้างความสนใจของนักเรียนให้อยากอ่าน ดังนั้นผู้ทำหนังสือส่งเสริมการอ่านจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักจิตวิทยาความต้องการและความสนใจของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง รังสิมันต์ นิมรักย์ (2550 : 25 – 29) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดทำรูปเล่มหนังสือไว้ดังนี้

1. การจัดพิมพ์ต้นฉบับ มีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดพิมพ์ต้นฉบับคือ

- 1.1 พิมพ์คำถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน วรรคตอนถูกต้อง
- 1.2 ไม่มีการฉีกคำระหว่างบรรทัด
- 1.3 เนื้อเรื่องควรพิมพ์ไว้ส่วนล่างของกระดาษ แต่ไม่เสมอไป
- 1.4 ตัวพิมพ์ควรเป็นตัวมาตรฐาน เช่น อังสนา เป็นต้น
- 1.5 ก่อนพิมพ์ต้องตั้งค่าน้ำกระดาษ (บน/ล่าง/หน้า/หลัง) ให้ได้มาตรฐาน เพื่อความสวยงามของต้นฉบับที่พิมพ์และการเข้าเล่มด้วย ทั้งนี้การตั้งค่าน้ำกระดาษต้องคำนึงถึงรูปเล่มขนาดของเล่ม ตลอดจนการพิมพ์หน้าเดียวหรือสองหน้าด้วย

1.6 ขนาดตัวหนังสือที่ใช้

- 1.7 เนื้อที่กระดาษด้านบนที่ว่างอยู่ เว้นไว้สำหรับวาดภาพประกอบ

2. ถ่ายต้นฉบับออกจากคอมพิวเตอร์ เมื่อนำต้นฉบับออกจากคอมพิวเตอร์ กระดาษจะมีอยู่ 2 ส่วนคือ

- 2.1 ส่วนบนจะเป็นเนื้อที่ว่าง ซึ่งจะเป็นเนื้อที่ส่วนมาก
 - 2.2 ส่วนล่าง เป็นเนื้อเรื่องซึ่งเป็นเนื้อที่ส่วนน้อย ตามสัดส่วนของเด็กแต่ละวัย
- ตรวจทานต้นฉบับที่ถ่ายออกจากคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่งว่ามีข้อบกพร่องหรือไม่ เช่น คำผิด คำฉีก ฯลฯ หากผิดพลาดให้รีบแก้ไข ถ้าถูกต้องแล้วเตรียมนำไปวาดภาพประกอบต่อไป

3. การวาดภาพประกอบ การวาดภาพประกอบเรื่องมีแนวปฏิบัติอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

- 3.1 วาดภาพประกอบด้วยตนเอง
- 3.2 ให้ช่างศิลป์วาดภาพประกอบให้ หากเลือกแนวทางนี้ ต้องเขียนข้อความกำกับไว้ให้ชัดเจนว่าในหน้านั้น ๆ เราต้องการภาพอย่างไร เพื่อให้ภาพกับเนื้อเรื่องมีความสัมพันธ์กัน

4. ระบายสีภาพ

- 4.1 ตรวจสอบภาพประกอบแต่ละหน้าว่ามีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อเรื่องหรือไม่
- 4.2 ให้ช่างศิลป์ระบายสีภาพ หรือให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยการช่วยกันระบายสี ซึ่งควรให้ช่างศิลป์เป็นต้นแบบสักหนึ่งเล่มก่อน

5. จัดทำส่วนประกอบของหนังสือ

- 5.1 ปกนอก (ปกหน้า)
- 5.2 ปกใน
- 5.3 คำนำ
- 5.4 คำนิยม คำชี้แจง (ถ้ามี)
- 5.5 คำอธิบายศัพท์ท้ายบท
- 5.6 คำรับรองของผู้บริหารโรงเรียน
- 5.7 บรรณานุกรม
- 5.8 ปกหลัง

6. เข้าเล่ม

- 6.1 ปกนอก (ควรใช้กระดาษปกมาตรฐาน แข็งแรง ไม่ขาดง่าย)
- 6.2 ปกใน
- 6.3 คำนำ
- 6.4 คำนิยม คำชี้แจง (ถ้ามี)
- 6.5 เนื้อเรื่อง
- 6.6 คำอธิบายศัพท์ท้ายบท
- 6.7 คำรับรองของผู้บริหารโรงเรียน
- 6.8 บรรณานุกรม
- 6.9 ปกหลัง

สรุปได้ว่า ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีนั้นขนาดของหนังสือต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก ในการหยิบถือได้สะดวก เปิดอ่านได้ง่าย มีรูปเล่มสะอาดตา ดึงดูดความสนใจและสวยงาม เพราะจะทำให้หนังสือที่จัดทำขึ้นนี้น่าอ่าน ชวนติดตาม ตลอดจนจูงใจให้เด็กอยากอ่าน เป็นการสร้างนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น

ส่วนประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

รังสิมันต์ ฉิมรักษ์ (2550 : 45 – 47) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่จัดทำสมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักวิชาการ ไว้ดังนี้

- 1. ปกหนังสือ (ปกนอก) มีองค์ประกอบดังนี้
 - 1.1 ชื่อเรื่อง
 - 1.2 ชื่อผู้แต่ง
 - 1.3 ชื่อผู้วาดภาพ

1.4 ภาพประกอบ

1.5 ผลงานทางวิชาการเอกสารหมายเลข.....

2. ปกใน ปกในของหนังสือมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อหนังสือ

2.2 ชื่อผู้แต่ง

2.3 ชื่อผู้วาดภาพ

2.4 ชื่อผู้ระบายสี

2.5 ประวัติผู้แต่งโดยย่อ

2.6 ประวัติผู้วาดภาพโดยย่อ

3. คำนำ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญสำหรับหนังสือทุกประเภท เนื้อหาของคำนำจะกล่าวถึงจุดประสงค์ในการเขียนหนังสือเล่มนั้น เนื้อหาสาระ วิธีการนำเสนอ การนำไปใช้ ประโยชน์ของหนังสือ พร้อมกับคำขอบคุณผู้ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ โดยลงชื่อเจ้าของผลงานผู้เขียนคำนำและตำแหน่งเป็นการปิดท้าย

4. คำชี้แจง จะกล่าวถึงในสิ่งต่อไปนี้

4.1 เหตุผลในการผลิตหนังสือส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่จะอ้างถึงจุดหมายของหลักสูตรในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก

4.2 การนำหนังสือส่งเสริมการอ่านไปใช้

5. เนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องเป็นส่วนสำคัญที่สุดของหนังสือที่ผู้แต่งแต่งขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ในหน้าคำนำ แต่ละหน้ามีหมายเลขหน้ากำกับจนจบเรื่อง

6. อธิบายศัพท์จากเรื่อง ศัพท์ยากจากเรื่องต้องมีคำอธิบาย ซึ่งเป็นวรรณกรรมท้องถิ่น มีภาษาถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง การอธิบายศัพท์ท้ายเรื่องเป็นสิ่งจำเป็นมาก หากไม่มีอธิบายศัพท์เด็กจะอ่านไม่เข้าใจเกิดปัญหาในการอ่านได้ หนังสือส่งเสริมการอ่านที่เป็นผลงานทางวิชาการทุกเล่มจึงต้องมีคำอธิบายศัพท์ท้ายเรื่อง

7. คำรับรองของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นการยืนยันว่าหนังสือเล่มนั้น ผู้สร้างหนังสือเป็นผู้สร้างขึ้นด้วยตนเอง ไม่ได้ลอกเลียนใครมา

8. บรรณานุกรม มีความจำเป็นในการเขียนหนังสืออย่างยิ่ง มีการอ้างอิงมากเท่าไรความน่าเชื่อถือยิ่งมีมากเท่านั้น โดยเฉพาะหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เป็นหนังสือสารคดี ส่วนหนังสือบันเทิงคดี เช่น นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมเยาวชน ที่เขียนขึ้นมาด้วยมุมมองของเราเองไม่จำเป็นต้องมีบรรณานุกรมก็ได้ หากมีควรอ้างอิงถึงหลักการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านของนักการศึกษา นักวิชาการ นักเขียนแต่ละท่าน ที่เราได้ศึกษามาเป็นหลักเท่านั้น

9. ปกหลัง เป็นส่วนประกอบส่วนหลังสุดของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เป็นผลงานทางวิชาการ ส่วนนี้จะมีภาพประกอบหรือไม่ก็ได้ แต่ควรใช้กระดาษหนาพอสมควร

นอกจากนี้ กุศยา แสงเดช (2545 : 15) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบสำคัญของการจัดทำรูปเล่มหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ส่วนหน้า ไม่นิยมใส่เลขหน้า มักจะใช้สัญลักษณ์แทนตัวเลข เช่น ตัวอักษร ประกอบด้วย

1.1 ปกหน้า เป็นส่วนที่สะดุดตามากที่สุด ส่วนใหญ่จะออกแบบให้สวยงามและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง

1.2 หลังหน้าปก ส่วนใหญ่จะว่างไว้

1.3 ไบรอนปก จะเป็นส่วนที่ช่วยยึดปกกับตัวหนังสือและป้องกันไม่ให้หน้าปกในสกปรก ไบรอนปกนี้จะไม่มีการใช้

1.4 ด้านหลังไบรอนปก ส่วนใหญ่จะเว้นว่างไว้

1.5 ปกใน อยู่ด้านขวา มีชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง

1.6 รองปกใน ส่วนหลังของปกในบางครั้งเรียกว่าหน้าลิขสิทธิ์

1.7 คำนำหรือคำชี้แจง แสดงจุดประสงค์ของหนังสือ

1.8 หน้าสารบัญ ส่วนใหญ่จะอยู่ต่อจากหน้าคำนำ สำหรับสารบัญจะมีหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของขอบเขตเนื้อหาและจุดประสงค์ของหนังสือนั้น ๆ

2. ส่วนของเนื้อหา ควรคำนึงถึงน้ำหนักของภาพและส่วนของเนื้อหาที่จะเขียนลงไปในแต่ละหน้า

3. ส่วนหลัง ประกอบด้วยหน้ากิจกรรม หน้าคำศัพท์ หน้าบรรณานุกรม หน้าผนวก ถ้ามีหน้าเหล่านี้ต้องใส่เลขหน้าด้วย หน้าปกหลังใน ส่วนใหญ่จะเว้นไว้ ส่วนปกหลังนิยมใส่ภาพเล็ก ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญญาพร นิตยประภา (2534 : 76 – 77) ที่ได้กล่าวถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. ไบรอนปก คือส่วนที่ทำหน้าที่หุ้มปกหนังสือ บนไบรอนปกนี้จะมีภาพสวย ๆ ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ มีชื่อผู้แต่งและชื่อผู้เขียนภาพประกอบอยู่ด้วย ภาพบนไบรอนปกของหนังสือบางเล่มอาจเหมือนกับภาพปกนอกก็ได้

2. ปกนอก อาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ บนปกของหนังสือจะมีภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่องซึ่งมักจะเลือกภาพที่เด่นและดึงดูดความสนใจของเด็ก

3. ไบรอนปก สำหรับหนังสือปกแข็งจะเป็นหน้าว่าง ไบรอนปกมีทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

4. หน้าชื่อเรื่อง หน้านี้จะมีชื่อเรื่องของหนังสือปรากฏอยู่เท่านั้น หนังสือบางเล่มจะตัดส่วนนี้ออกไป

5. หน้าปกใน เป็นหน้าสำคัญเพราะบรรณารักษ์จะอาศัยหน้านี้ในการทำบัตรรายการและเขียนบรรณานุกรม หน้าปกในประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้จัดภาพประกอบ ชื่อชุดผู้จัดพิมพ์หรือสำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ ครั้งที่พิมพ์

6. หน้าลิขสิทธิ์ อยู่ด้านหลังของหน้าปกใน จะบอกให้ทราบว่าหนังสือเล่มนี้ได้จดทะเบียนลิขสิทธิ์เมื่อใด

7. หน้าคำนำ จะบอกความมุ่งหมายในการแต่งและเนื้อเรื่องของหนังสือ

8. หน้าคำอุทิศ เป็นคำที่ผู้เขียนกล่าวแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

9. หน้าสารบัญ เป็นหน้าที่แสดงให้ทราบว่าเนื้อเรื่องหนังสืออยู่หน้าใด

10. เนื้อเรื่อง หน้าแรกของเนื้อเรื่องจะเป็นหน้าด้านขวามือ แต่หนังสือที่พิมพ์สองหน้าอาจเริ่มจากหน้าด้านซ้ายมือ

11. อภิธานศัพท์ สำหรับหนังสือเด็กที่มีคำศัพท์เฉพาะเป็นจำนวนมาก ควรอธิบายคำศัพท์เรียงตามลำดับตัวอักษรไว้ด้วย เพื่อช่วยให้เด็กอ่านเนื้อเรื่องได้เข้าใจยิ่งขึ้น

12. หน้าแสดงกิจกรรม เป็นหน้าที่ให้เด็กได้ฝึกเขียนรูประบายสี หรือมีแบบฝึกหัดช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น อาจอยู่ท้ายบทหรือท้ายเล่ม

ความสำคัญขององค์ประกอบในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้จะทำให้หนังสือที่สร้างขึ้น เป็นงานเขียนที่น่าสนใจ เหมาะสม และถูกต้องตามหลักการเขียนหนังสือ

ธรรมชาติและความต้องการในการอ่านหนังสือของเด็ก

ในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้น สิ่งที่คุณเขียนต้องศึกษาค้นคว้าคือ ธรรมชาติของเด็กที่มีต่อการอ่านหนังสือ เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กชอบหรือไม่ชอบหนังสือแบบไหน พัฒนาการในการอ่านหนังสือแต่ละวัยเป็นอย่างไร

ฉวีวรรณ ถินวงศ์ (2526: 60) กล่าวว่า ความสนใจในการอ่านของเด็กซึ่งมีอายุประมาณ 12 – 14 ปี วัยนี้จะเรียกว่าเป็นวัยก่อนวัยรุ่นก็ได้ ความสนใจในการอ่านกว้างขวางมากขึ้น มีความสนใจในการอ่านหนังสือเกือบทุกชนิด รู้จักวิฉินัยการอ่านหาข้อเท็จจริงมาพิสูจน์หรือสนับสนุน รู้จักค้นคว้าเพิ่มเติม เด็กวัยนี้บางคนสามารถเขียนเรื่องได้ หรือเขียนคำประพันธ์ได้เด็กวัยนี้จะชอบเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การเดินทาง สังคม ธรรมชาติ ชีวิตประวัติและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยเดียวกับตน เด็กหญิงเริ่มสนใจการอ่านหนังสือที่เป็นความรักระหว่างเพศส่วนเด็กชายสนใจวิทยาการไกล่ตัว

คณิตศาสตร์ การประดิษฐ์ การทดลองต่าง ๆ อย่างไรก็ดีตามทั้งเด็กหญิงและเด็กชายชอบเรื่องเกี่ยวกับแมลง เช่น ผีเสื้อ เด็กวัยตอนปลายนี้สนใจเรื่องที่จริงมากขึ้น และความสนใจของเด็กชายและเด็กหญิงจะแตกต่างกันจนเห็นได้ชัด คือ เด็กชายจะสนใจวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ ส่วนเด็กหญิงจะสนใจเรื่องการครัว การตัดเย็บ เพราะมีรากฐานการสนใจรูปร่างของตน สนใจสัตว์เลี้ยง การดูภาพยนตร์ การท่องเที่ยวร่วมกัน มีเพียงส่วนน้อยที่จะสนใจเรื่องของอาชีพ

พิลกริมและแมคอัลลิสเตอร์ (Pilgrim and McAllister.1968: 71 – 119) ได้กล่าวถึงความต้องการของวัยรุ่นอันเป็นผลสืบเนื่องไปถึงความสนใจในการอ่านไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. ต้องการความมั่นใจว่าตนเป็นผู้ปกติทั้งทางกาย ใจ อารมณ์และสังคม
2. ต้องการโอกาสที่จะพัฒนาความคิดเป็นอิสระทางอารมณ์จากผู้ใหญ่
3. ต้องการช่วยเหลือในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว
4. ต้องการความช่วยเหลือแนะนำในเรื่องบทบาทผู้ใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่องการหาเลี้ยงชีพ

ในการตั้งหลักฐานและครอบครัว

5. ต้องการความมีสัมพันธ์อันน่าพึงพอใจกับเพื่อนวัยเดียวกันทั้งสองเพศ
6. ต้องการที่จะเข้าใจและเรียนรู้วิธีการที่ควบคุมธรรมชาติ
7. ต้องการที่จะได้รับความสำเร็จจากประสบการณ์โดยตรง
8. ต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ตามสมควรแก่ฐานะ

9. ต้องการความช่วยเหลือในการแสวงหาปรัชญาของชีวิตที่แน่นอน
10. ต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งอันเป็นศิลปะงดงาม
11. ต้องการโอกาสพักผ่อนและสนุกสนานเชิง

ไพพรรณ อินทนิล (2546 : 80 – 82) กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของวัยรุ่นไว้ดังนี้

อายุ 12 ปี เด็กชายชอบเรื่องที่มีการจบอย่างขมวดปมไว้ให้คิด ชอบอ่านหนังสือเกือบทุกชนิด ผจญภัย ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ กีฬา ฯลฯ เด็กหญิงส่วนมากยังคงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน ในโรงเรียน ชอบเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ มากขึ้น เรื่องผจญภัยยังคงชอบอยู่ และเริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ และบางทีก็ชอบเกี่ยวกับเรื่องอาชีพด้วย ในวัยนี้เด็กหญิงเริ่มอ่านเกือบทุกอย่างเหมือนกัน

อายุ 13 ปี เด็กชายยังคงชอบเรื่องเครื่องยนตร์กลไก แต่ให้ยุ่งยากซับซ้อนขึ้น ชอบเรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก การปลูกต้นไม้ ความงามของร่างกายเป็นต้น เด็กหญิงคงอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ต่อไป ไม่ชอบอ่านหนังสือเป็นหลักวิชาการจนเกินไป เริ่มชอบหนังสือคำประพันธ์ บทละคร เรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงก็ยังคงชอบอยู่

อายุ 14 ปี ระบุว่าเข้าสู่วัยรุ่นเต็มที่แล้ว ความสนใจจะเริ่มพุ่งเป้าไปในแนวใดแนวหนึ่งโดยเฉพาะ ระบุว่าอาจจะอ่านหนังสือน้อยลง แต่จะชอบอ่านหนังสือนิยายมากขึ้น เด็กชายชอบอ่านชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ การเดินทาง เครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ ชอบหนังสือที่มีแผนผังแบบแปลน บางคนอาจเริ่มอ่านหนังสือรัก ๆ ใคร่ ๆ บ้าง แต่เรื่องนั้นจะต้องรวดเร็วทันใจ เด็กหญิงชอบหนังสือสำหรับผู้ใหญ่มากขึ้น ชอบเรื่องรักใคร่ที่สะท้อนอารมณ์ มักคิดใจเรื่องราวที่แต่งเกินความเป็นจริง บางคนอาจสนใจเรื่องเกี่ยวกับอาชีพมากขึ้น และยังสนใจบทละคร คำประพันธ์ด้วย

อายุ 15 ปี ตอนนี้การทุ่มเทในการอ่านผ่านไปบ้างแล้ว แต่ละคนเริ่มอ่านหนังสือตามความต้องการของโรงเรียนและของสังคมของตน ยังคงชอบการอ่านอยู่แต่ไม่ทุ่มเทไปในทางใดทางหนึ่งเหมือนเมื่อก่อน เด็กชายมักชอบเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ งานอดิเรกและการทดลอง เด็กหญิงยังคงชอบนวนิยาย

อายุ 16 – 18 ปี ความสนใจในการอ่านค่อยเริ่มเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จะมีความสนใจความต้องการและรสนิยมเป็นของตนเอง ค่อยเริ่มสนใจชีวิตอย่างผู้ใหญ่ สนใจเรื่องเกี่ยวกับโลกของสังคม และปัญหาส่วนตัวต่าง ๆ

จากการศึกษาเรื่องธรรมชาติและความต้องการในการอ่านของเด็ก ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เด็กแต่ละวัยก็มีความสนใจและความต้องการอ่านหนังสือต่างกัน เด็กวัยประถมต้นชอบอ่านหนังสือประเภทนิทาน เทพนิยาย โดยลักษณะของหนังสือควรเน้นรูปภาพประกอบให้มาก เด็กประถมศึกษาตอนปลาย จะชอบอ่านหนังสือที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น อยากรู้เรื่องราวของเด็กวัยเดียวกัน การสร้างหนังสือให้เด็กวัยนี้อ่าน ควรมีเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ และชีวิตจริง ในขณะเดียวกันต้องมุ่งส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและเจตคติที่ดีงามด้วย ส่วนนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น เด็กยังชอบเรื่องเครื่องยนต์กลไก เรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก เด็กหญิงยังคงชอบนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ เริ่มชอบหนังสือคำประพันธ์ บทละคร เริ่มอ่านนิยายมากขึ้น เด็กชายเริ่มอ่านเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ บ้าง แต่ยังคงชอบอ่านเรื่องชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ การเดินทาง เด็กหญิงชอบเรื่องรักใคร่สะท้อนอารมณ์ ชอบเรื่องที่แต่งเกินความเป็นจริง

หลักเกณฑ์ในการประเมินคุณค่าของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีสำหรับเด็กนั้น จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และเด็กอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินพร้อมทั้งได้รับความรู้ด้วย ดังนั้นในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีสำหรับเด็กนั้นต้องคำนึงถึงเกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพหนังสือ ซึ่งได้มีนักการศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพหนังสือไว้ดังนี้

สนั่น มีสัจธรรม (2536 : 184 – 185) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรพิจารณาในการประเมินคุณภาพหนังสือไว้ดังนี้

1. ลักษณะรูปเล่ม

- 1.1 ปก
- 1.2 รูปเล่มในภาพรวม
- 1.3 คุณภาพวัสดุ
- 1.4 ขนาดตัวอักษรและความชัดเจน
- 1.5 ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้า
- 1.6 ศิลปะการจัดหน้า

2. ภาพประกอบ

- 2.1 ความชัดเจน
- 2.2 ความสมจริงสมจัง
- 2.3 ขนาด
- 2.4 จำนวนภาพ
- 2.5 ความเหมาะสม
- 2.6 คำอธิบายประกอบภาพ

3. เนื้อหา

- 3.1 วิธีเสนอเรื่อง
- 3.2 ความสอดคล้องกับหลักสูตร
- 3.3 การเรียงลำดับความยากง่าย
- 3.4 จำนวนภาพ
- 3.5 การเน้นสาระสำคัญ
- 3.6 ความถูกต้องตรงกับเหตุการณ์
- 3.7 กิจกรรมเสนอแนะ
- 3.8 ภาคผนวกท้ายบท

4. การใช้ภาษา

- 4.1 ความถูกต้องตามหลักภาษา
- 4.2 ความชัดเจนของข้อความ
- 4.3 ความเหมาะสมของการใช้ศัพท์
- 4.4 เครื่องหมายวรรคตอน

5. แนวคิดริเริ่มของผู้อ่าน

ถวัลย์ มาศจรัส (2540 : 87 – 89) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายประการดังนี้

1. โครงเรื่อง จะพิจารณาว่าผู้เขียนได้กำหนดเค้าโครงเรื่องไว้เป็นเอกภาพหรือไม่ มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่องดีเพียงใด ถ้าวางโครงเรื่องสับสน คุณค่าจะต่ำลง แต่ถ้าหากวางโครงเรื่องให้มีปมการต่อสู้ขัดแย้ง ขอยกย่องจนน่าติดตามแล้ว ถือได้ว่าการวางโครงเรื่องมีความลงตัวได้ดี
2. การเปิดเรื่อง คือการเริ่มฉากแรกของเรื่อง ได้อย่างน่าติดตาม
3. แก่นเรื่อง มีความกระชับชัดเจน ให้ความคิดรวบยอด แก่เด็กได้ตรงเป้าหมายหลังจากอ่านเนื้อหาจบ ในขณะที่โครงเรื่อง จะเป็นการกำหนดเรื่องราวที่เกิดขึ้นว่ามีอะไรบ้าง แต่แก่นเรื่องจะเป็นตัวกำหนดเรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้นให้สาระอะไรกับคนอ่าน เรื่องสำหรับเด็กแก่นของเรื่องจะไม่น่าซับซ้อน ไม่วกวน มีเป้าหมายเด่นชัดในการนำเสนอ เช่น ความอดทน ความมีเมตตา การกระทำ ความดี ความประหยัดหรือความขยัน เป็นต้น
4. การดำเนินเรื่อง ต้องชวนติดตาม น่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านอยากรู้อยากเห็น และจินตนาการตามไปขณะอ่าน
5. ฉาก หนังสือเด็กต้องมีฉากที่ชัดเจน เช่น ในป่าเขา ขุนเขา ในทะเล ท้องฟ้า ในถ้ำ บนชะง่อนผา เป็นต้น ฉากจะมีส่วนเสริมเรื่องราวในเนื้อหาให้โดดเด่นขึ้น และตัวฉากจะช่วยให้หนังสือสวย เมื่อวาดภาพประกอบแล้ว
6. บทบรรยายและคำสนทนาจะต้องตรงเป้าหมาย ให้ภาพ ให้ความรู้สึก โกรธ รู้ว่าโกรธ รัก รู้ว่ารัก เป็นต้น ตัวละครมีจำนวนเหมาะสมกับเนื้อหา มีบุคลิกที่ชัดเจน เช่น ตัวเอก ตัวร้าย เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบได้ง่ายขึ้น ข้อพึงจำในการเขียนหนังสือเด็กก็คือ ตัวละคร ตัวร้ายนั้น ในตอนจบเรื่องจะต้องมีการพัฒนาบุคลิกที่เคยร้าย ให้เป็นสุภาพบุรุษได้ หรือได้รับผลตอบแทนที่ทำให้ต้องกลับตัวกลับใจ เพื่อเป็นการปลูกฝังเด็ก ๆ ให้เห็นถึงผลของการทำความดี
7. ท่วงทำนองเขียน มีลีลา สำนวนที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดที่เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน เช่น เขียนเรื่องที่สนุกสนานต้องใช้ลีลาของภาษาที่อ่านแล้วทำให้รู้สึกสนุก กระชับ เป็นต้น
8. ภาพประกอบต้องได้รับการจัดวางอย่างสมดุล สื่อเรื่องราวได้ตรงตามเนื้อหา มีสีสันสดใส ตื่นตา ตื่นใจ
9. การปิดเรื่อง เป็นการจบเรื่องที่คลี่คลายปมปัญหา ปมความขัดแย้งทั้งหมดอย่างกระจ่างชัด ให้ข้อคิด ให้คติโดยไม่ต้องบอกว่า นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า แต่อย่างไร โดยให้ตัวละครและเนื้อหาเป็นผู้แสดงพฤติกรรมทั้งมวลออกมา

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2544 : 78) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็ก
ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ด้านความสนุกสนาน ตื่นเต้น ตัวละคร การให้ความรู้เรื่องของธรรมชาติของการ
พัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การส่งเสริมให้ผู้อ่านมี
ประสบการณ์ ความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง

2. ภาษา ด้านการใช้ภาษาสุภาพเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน และการใช้ภาษาส่งเสริม
จินตนาการของผู้อ่าน

3. ภาพประกอบ ด้านความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และภาพ
เร้าความสนใจของผู้อ่าน ปริมาณของภาพประกอบที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อเรื่อง

4. รูปเล่ม ด้านคุณภาพความแข็งแรงของปก รูปเล่มเร้าความสนใจ ออกแบบปกเหมาะสม
กับเนื้อเรื่อง ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร สีและการพิมพ์ คุณภาพของกระดาษ ความเหมาะสม
และความน่าสนใจของการจัดหน้า

จากหลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่กล่าวมา พอสรุปแนวทางการ
พิจารณาหนังสือสำหรับเด็กได้ 6 ด้าน คือ

1. โครงเรื่องต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหนังสือ โดยมีโครงเรื่อง
ติดต่อ สืบเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

2. แก่นของเรื่อง แนวคิดของเรื่องไม่ควรเป็นเรื่องลึกซึ้งหรือซับซ้อนเกินไป ควรเป็นเรื่อง
ง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันตามประสบการณ์ของเด็ก

3. ฉาก ฉากของเรื่องต้องชัดเจน เชื่อถือได้ และตรงกับความเป็นจริง และควรเป็น
บรรยากาศที่เด็กคุ้นเคยช่วยเสริมประสบการณ์ให้เด็ก

4. ตัวละคร ในเรื่องไม่ควรมีตัวละครมากเกินไป แต่ตัวละครต้องให้สมจริง น่าเชื่อถือ
มีพฤติกรรมสมเหตุสมผล และเป็นไปตามธรรมชาติของคนจริง ๆ

5. แนวการเขียนเรื่อง ควรเป็นเรื่องที่ง่าย เหมาะแก่การทำความเข้าใจ การเขียนควรใช้
ภาษาง่าย ๆ ชัดเจน เหมาะสมกับวัยของเด็ก การบรรยายเหตุการณ์ต้องใช้ภาษากะทัดรัด

6. รูปเล่ม ควรเหมาะมือ สะดวกในการหยิบถือของเด็ก ความหนาของหนังสือเหมาะกับวัย
ภาพประกอบควรเป็นภาพสีและมีความสมจริง ชัดเจน ที่สำคัญภาพต้องตรงกับเนื้อเรื่องด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้ในการสอนอ่านและเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบฝึกหัด ดังนี้

1. ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory)

กรมวิชาการ (2534: 35) กล่าวถึงทฤษฎีสคีมาว่า สคีมาเป็นโครงสร้างของความรู้ การอ่านเพื่อความเข้าใจต้องอาศัยโครงสร้างของความรู้ ความสามารถในการอ่านและข้อมูลจากบทอ่านมาช่วยทำความเข้าใจการอ่าน ผู้อ่านต้องการโครงสร้างของความรู้จากการอ่าน 2 ประเภทคือ

ประการที่หนึ่ง เป็นโครงสร้างความรู้ของบทอ่านหรือโครงสร้างความรู้ของหนังสือ ได้แก่ หัวข้อต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านดีขึ้น

ประการที่สอง ได้แก่ จุดประสงค์ของการอ่าน ซึ่งเป็นความคาดหวังของผู้อ่านต้องการทราบเนื้อเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับเรื่องใด

ดังนั้นขอบเขตของความรู้หรือโครงสร้างความรู้จะช่วยให้ผู้อ่านค้นพบความรู้ใหม่ที่ต้องการจากการอ่าน การอ่านจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับหนังสือ โครงสร้างความรู้หรือสกีมาจะช่วยให้ผู้อ่านเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์พื้นฐานที่ผู้อ่านมีอยู่ ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านมากขึ้น ดังนั้นการอ่านเพื่อความเข้าใจ ครูจะต้องช่วยนักเรียนให้สามารถนำความรู้เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ในหนังสือที่อ่านซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ดี

วิธีสอนเพื่อพัฒนาโครงสร้างความรู้หรือแบบแผนความรู้ (Schema) มีดังนี้

1. สอนอ่านจากบทเรียนสั้น ๆ โดยสอนจากคำไปสู่วลี จากวลีไปสู่ประโยคจากประโยคไปสู่ย่อหน้า

2. สอนอ่านโดยให้นักเรียนอ่าน แล้วทำนายว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ต่อไปผลจากเหตุการณ์นั้นควรเป็นอย่างไร

3. ถ้านักเรียนไม่มีโครงสร้างความรู้หรือแบบแผนความรู้หรือสกีมาของเรื่องที่อ่านครูควรสร้างความรู้พื้นฐานโดยการสนทนาเรื่องในบทอ่าน เพื่อสร้างขอบข่ายความรู้ในบทเรียนเป็นพื้นฐานการอ่าน

4. ให้นักเรียนตั้งคำถามก่อนอ่านและคำถามหลังอ่าน

2. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Theory)

อาร์รี พันธัมมณี (2534: 113 – 115) กล่าวถึงทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำไว้ว่า นักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อ เบอร์ธัส เอฟ สกินเนอร์ (Berrhus F. Skinner) เป็นผู้ตั้งทฤษฎีซึ่งมี

หลักการว่า “การเรียนรู้เกิดจากการที่บุคคลได้มีการกระทำแล้วได้รับการเสริมแรง” เช่น นักเรียนทำงานเรียบร้อยแล้วได้รับคำชมเชยจากครู ทำให้เกิดความภาคภูมิใจอยากจะทำให้ดียิ่งขึ้น เป็นต้น

หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เน้นการกระทำของผู้รับการทดลองหรือผู้ที่เรียนรู้มากกว่าสิ่งเร้าที่ผู้ทดลองหรือผู้สอนกำหนด กล่าวคือ เมื่อต้องการให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง เราจะให้ผู้เรียนรู้เลือกแสดงพฤติกรรมเอง โดยไม่บังคับหรือบอกแนวทางการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนรู้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วจึง “เสริมแรง” พฤติกรรมนั้นทันที เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้น เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง ทฤษฎีการเรียนรู้ การวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือตอบสนองจะขึ้นอยู่กับการเสริมแรง (Reinforcement) นั้นเอง

การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดที่ทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้ว มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก มีความคงทนถาวร ตัวเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำมาใช้แล้ว ทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล อาหาร เป็นต้น

2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำออกไปแล้ว ทำให้การตอบสนองเพิ่มขึ้น เช่น เสียงดัง คำตำหนิ อากาศร้อน กลิ่นเหม็นเป็นตัวเสริมแรงทางลบ

สจวร์ต ไลว์ตระกูล (2536: 140 – 143) กล่าวว่า สกินเนอร์ ได้แบ่งแรงเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงเสริมบวก (Positive Reinforcement) และแรงเสริมลบ (Negative Reinforcement)

แรงเสริมบวก หมายถึง สิ่งของคำพูด หรือสภาพการณ์ที่จะช่วยให้พฤติกรรม Operant เกิดขึ้นอีก หรือสิ่งทำให้เพิ่มความน่าจะเป็นไปได้ (Probability) ของการเกิดพฤติกรรม Operant

แรงเสริมลบ หมายถึง การเปลี่ยนสภาพการณ์หรือเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมบางอย่างก็อาจจะทำให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรม Operant ได้

สกินเนอร์เห็นความสำคัญของการให้แรงเสริมบวก จึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แรงเสริมไว้อย่างละเอียด สกินเนอร์ได้แบ่งการให้แรงเสริมออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. การให้แรงเสริมทุกครั้ง (Continuous Reinforcement) คือ ให้แรงเสริมแก่อินทรีย์ที่แสดงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ทุกครั้ง

2. การให้แรงเสริมเป็นครั้งคราว (Partial Reinforcement) คือ ไม่ต้องให้แรงเสริมทุกครั้งที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรม สกินเนอร์พบว่า การให้แรงเสริมทุกครั้ง แม้ว่าจะช่วยในระยะแรกของการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไข (Operant) แต่ไม่มีประสิทธิภาพดีเท่ากับการให้แรงเสริมเป็นครั้งคราว โดยสกินเนอร์ได้แบ่งการให้แรงเสริมเป็นครั้งคราวออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.1 การให้แรงเสริมตามช่วงเวลาที่แน่นอน (Fixed Interval) หมายถึง การให้แรงเสริมโดยการกำหนดระยะเวลาหลังจากผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ถูกเป็นครั้งแรกและครั้งต่อ ๆ ไปได้อย่างแน่นอน ผู้แสดงพฤติกรรมสามารถจะคาดคะเนได้ถูกว่าเมื่อไรจะได้รับแรงเสริม

2.2 การให้แรงเสริมตามช่วงเวลาที่ไมแน่นอนหรือไม่สม่ำเสมอ (Variable Interval) หมายถึง ช่วงเวลาที่จะให้แรงเสริมครั้งแรกและครั้งต่อไปไม่คงที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอผู้แสดงพฤติกรรมไม่สามารถจะทายหรือคาดคะเนได้ว่าเมื่อไรจะได้รับแรงเสริม

2.3 การให้แรงเสริมตามอัตราส่วนที่แน่นอนหรือคงที่ (Fixed Ratio) หมายถึงการให้แรงเสริมตามจำนวนครั้งของพฤติกรรม โดยจัดเป็นอัตราส่วนคงที่ ระหว่างการสนองตอบที่ไม่ได้รับแรงเสริมกับการสนองตอบที่ได้รับแรงเสริม

2.4 การให้แรงเสริมตามอัตราส่วนที่ไมแน่นอน (Variable Ratio) หมายถึงการให้แรงเสริมที่ผู้แสดงพฤติกรรมไม่สามารถจะคาดคะเนได้ถูกว่า เมื่อไรจะได้รับแรงเสริมเป็นการให้แรงเสริมพฤติกรรมตามจำนวนครั้งที่แปรไปเสมอ ผู้เรียนไม่สามารถที่จะคาดคะเนหรือทายได้ว่าเมื่อไรจะได้รับแรงเสริม

สกินเนอร์ มีความเชื่อว่า แรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรม หรือการเรียนรู้ของนักเรียน ฉะนั้นครูที่จะต้องสามารถจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับแรงเสริมเมื่อการเรียนรู้ได้เกิดขึ้น พฤติกรรมใดที่ได้รับแรงเสริม พฤติกรรมนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งที่นักเรียนเรียนรู้ พฤติกรรมใดที่ไม่ได้รับแรงเสริมแม้ว่าจะเน้นสิ่งที่ครูต้องการให้เกิดก็จะไม่อยู่คงทน

มาลินี จุฑะรพ (2537: 88 – 89) ได้กล่าวถึง การนำความรู้จากทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำไปใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

1. สร้างนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก เพื่อการสร้างคุณภาพชีวิต
2. ลบนิสัยที่ไม่ดีออกจากตัวเด็ก โดยวิธีการปรับพฤติกรรม
3. ปลุกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็ก
4. ให้การเสริมแรงแก่เด็กที่กระทำความดี
5. จัดประกวดเด็กดีเด่นต่าง ๆ และให้รางวัลตามความเหมาะสม
6. นำมาใช้สร้างบทเรียนสำเร็จรูป
7. นำมาใช้ในการสอนวิธีการพูด (Verbal Behavior) เป็นการให้แรงเสริมและกำลังใจในการฝึกพูด

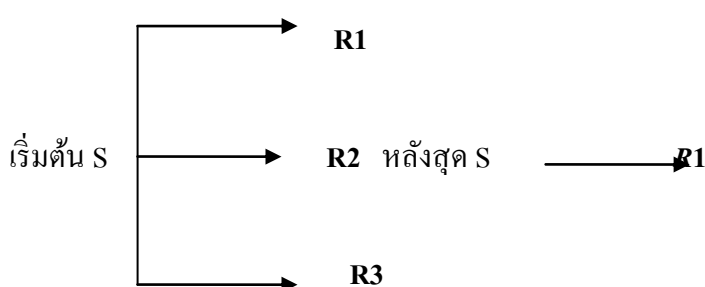
ประสาธ อิศรปริดา (2523 : 63 – 64) กล่าวว่า การนำทฤษฎีของสกินเนอร์ไปประยุกต์ใช้ในการสอนว่า แนวคิดสำคัญที่ได้จากทฤษฎีของสกินเนอร์ คือ การตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม คือ จะต้องตั้งจุดมุ่งหมายในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนเช่น ถ้าต้องการฝึกให้เด็กเป็น

บุคคลประเภทสร้างสรรค์จะต้องระบุให้ชัดเจนว่า บุคคลประเภทดังกล่าวจะสามารถทำอะไรได้บ้าง ถ้าครูไม่สามารถตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้ ครูก็ไม่อาจบอกได้ว่าผู้เรียนประสบผลสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังหรือไม่ และที่สำคัญก็คือ ครูจะไม่อาจให้การเสริมแรงได้อย่างเหมาะสม เพราะไม่ทราบว่า จะให้การเสริมแรงหลังจากที่ผู้เรียนมีพฤติกรรมเช่นใด

3. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบความสัมพันธ์ต่อเนื่องของธอร์นไดค์ (Thorndike's Conditionism) ธอร์นไดค์ เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกา ได้ให้กำเนิดทฤษฎีการเรียนรู้ ที่เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (S) กับการตอบสนอง (R) เขาเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ต้องสร้างสิ่งเชื่อมโยงหรือพันธะ (Bond) ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองจึงเรียกทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีพันธะระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Connectionism Theory) หรือทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยง (Connectionism Theory)

อาร์ พันธัมณี (2534: 122 – 124) กล่าวว่า หลักการเรียนรู้ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของ ธอร์นไดค์ว่า เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยมีหลักพื้นฐานว่า “การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่มักจะออกมาในรูปแบบต่าง ๆ หลายรูปแบบโดยการลองผิดลองถูก (Trial and Error) จนกว่าจะพบรูปแบบที่ดีหรือเหมาะสมที่สุด”

มาลินี จุฑะรพ (2537: 81 – 83) กล่าวถึง หลักการเรียนรู้จากทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ว่า การเรียนรู้เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยสิ่งเร้าสิ่งหนึ่ง อาจจะทำให้เกิดการตอบสนองครั้งต่อ ๆ ไป หรืออาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้เกิดจากการลองผิดลองถูก (Trial and Error) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

จากแผนภูมิจะเห็นว่า มีสิ่งเร้าเพียงสิ่งเดียว (S = Stimulus) แต่อินทรีย์ (Organism) หรือบุคคลจะตอบสนองได้ถึง 3 ทาง (R = Response) อินทรีย์เห็นว่าการตอบสนองครั้งสุดท้าย (R3) ทำให้ตนได้รับความพอใจมากที่สุดก็เลือกตอบสนองแบบนี้ไว้ใช้ในครั้งต่อ ๆ ไป ซึ่งตรงกับลักษณะ และวิธีการลองผิดลองถูก

ธอร์นไคค์ได้ทดลอง โดยจับแมวที่กำลังหิวจัดไปขังไว้ในกรงปริศนา (Puzzle Box) ซึ่งมีคานกลอยู่ ถ้าแมวไปเหยียบคานกลแล้วจะทำให้ประตูเปิดออก แมวก็จะออกจากกรงมากินอาหารที่วางอยู่นอกกรงได้

จากการทดลองพบว่า แมวได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าในลักษณะลองผิดลองถูกจนเกิดการเรียนรู้ขึ้นตามกระบวนการของการเรียนรู้ คือ

1. แมวกำหนดความมุ่งหมายไว้ คือจะออกจากกรงเพื่อมากินอาหาร
2. แมวจะเตรียมตัวให้พร้อม
3. แมวจะพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา
4. แมวจะแปลความหมายของสถานการณ์

5. แมวจะตอบสนองด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น เดินไปเดินมา หมุนตัว ใช้เท้าเขี่ยและส่งเสียงร้อง แต่ก็ยังไม่อาจบรรลุความมุ่งหมายได้ ในที่สุดด้วยความบังเอิญแมวไปเหยียบคานกลเข้า ทำให้ประตูกรงเปิดออกได้ แมวก็ออกมากินอาหารนอกกรงได้ การทดลองต่อมาปรากฏว่าแมวจะละทิ้งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เกิดประโยชน์ แต่จะคงไว้ซึ่งพฤติกรรมการตอบสนองเฉพาะที่เกิดประโยชน์เท่านั้น ทำให้แมวสามารถออกจากกรงได้โดยใช้เวลาน้อยลง แสดงว่าแมวเตรียมตัวพร้อมและเกิดความชำนาญหรือทักษะ และมีการเรียนรู้เกิดขึ้น

จากการทดลองของธอร์นไคค์ สรุปเป็นกฎการเรียนรู้ได้ ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือความมีวุฒิภาวะของผู้เรียน ทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่าง ๆ ในการเรียนรู้และจิตใจรวมทั้งพื้นฐานประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ประสาท สมอง กล้ามเนื้อประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เรียน ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมตามองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ความพร้อมจึงจำแนกออกเป็น 3 สภาพ ดังนี้

1.1 เมื่อบุคคลพร้อมแล้วได้กระทำ ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ก็จะเกิดการเรียนรู้

พร้อม → ได้กระทำ → พอใจ → เกิดการเรียนรู้

1.2 เมื่อบุคคลพร้อมที่จะทำแล้วไม่ได้กระทำ ก็ทำให้ไม่เกิดความพอใจและไม่ให้เกิดการเรียนรู้

พร้อม → ไม่ได้กระทำ → ไม่พึงพอใจ → ไม่เกิดการเรียนรู้

1.3 เมื่อบุคคลไม่พร้อมแต่ต้องกระทำ ก็ทำให้เกิดความไม่พอใจและไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้

ไม่พร้อม — กระทำ ไม่พึงพอใจ ไม่เกิดการเรียนรู้➔

2. กฎแห่งการใช้ (Law of Exercise) หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งกฎข้อนี้เป็นการเน้นความมั่นคงระหว่างการเรียนรู้และการตอบสนองที่ถูกต้องย่อมนำมาซึ่งความสมบูรณ์ กฎแห่งการฝึกหัดแบ่งออกเป็น

2.1 กฎแห่งการใช้ (Law of Use) หมายถึง การฝึกฝน การตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ ย่อมทำให้เกิดเกิดพันธะที่แน่นแฟ้นระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วนำเอาสิ่งได้เรียนรู้ไปใช้อยู่เสมอ ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้มั่นคงถาวรขึ้นหรืออาจกล่าวได้ว่า เมื่อได้เรียนรู้สิ่งใดแล้วได้นำไปใช้อยู่เป็นประจำจะทำให้ความรู้คงอยู่คงทนถาวรและไม่ลืม

2.2 กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of disuse) หมายถึง การไม่ได้ฝึกฝนหรือไม่ได้ใช้ไม่ได้ทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ความมั่นคงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังหรือลดความเข้มลงเมื่อบุคคลได้เกิดการเรียนรู้แล้ว แต่ไม่นำความไปใช้หรือไม่เคยใช้ ย่อมทำให้การทำการกิจกรรมนั้นไม่ดีเท่าที่ควร หรืออาจทำให้ความรู้นั้นลืมนั่นได้

3. กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) กฎนี้เป็นผลที่ทำให้เกิดความพอใจกล่าวคือ เมื่ออินทรีย์ได้รับความพอใจ จะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองมีความเข้มแข็งมั่นคง ในทางกลับกันหากอินทรีย์ได้รับความไม่พอใจ จะทำให้พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังลง หรืออาจกล่าวได้ว่าหากอินทรีย์ได้รับความพอใจ จากผลของการกระทำกิจกรรม ก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ทำให้อินทรีย์อยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอีก และในทางตรงกันข้ามหากอินทรีย์ได้รับผลที่ไม่พอใจ ก็จะทำให้ไม่อยากเรียนรู้หรือเบื่อหน่ายและเป็นผลเสียต่อการเรียนรู้

จากทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าผู้สอนควรใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ และพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อเป็นกำลังใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ต่อไป โดยนำกฎการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนโดยการลองผิดลองถูก เพราะในเรื่องการเรียนรู้ ผู้เรียนมีแบบของการเรียนรู้ได้หลายแบบ แบบหนึ่งก็คือเรียนโดยการลองผิดลองถูก หรือมีประสบการณ์จริงด้วยตนเอง ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และค้นพบวิธีเรียนหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียน

เกิดความพอใจ ความสำเร็จ ความเชื่อมั่น และอยากเรียนรู้ในโอกาสต่อไปอีก นอกจากนั้น ผู้เรียนก็ได้เกิดการเรียนรู้ ตระหนักถึงความแตกต่างของความสำเร็จ หรือความล้มเหลวและรู้คุณค่าของสิ่งที่ตนได้สัมผัส เป็นการทำให้ผู้เรียนได้ปรับตัวใหม่ในทางที่เหมาะสมต่อไป

2. การนำกฎแห่งความพร้อมมาใช้ หมายถึง การเรียนรู้ที่จะมีประสิทธิภาพสูงเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ฉะนั้นจึงควรส่งเสริมจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งสภาพกายจิต ภูมิหลัง และแรงจูงใจของผู้เรียน เป็นต้น

3. การนำกฎการฝึกหัดมาใช้ ผู้สอนไม่ควรเน้นการสอนเพียงเพื่อรู้อย่างเดียวแต่การสอนให้ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้้นย่อมสำคัญกว่าดังนั้นการที่จะสอนและให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้ ก็จะต้องให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มชัดซึ่งอาจต้องหมายรวมถึงการเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติขณะเรียน และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ และการนำไปใช้บ่อย ๆ ก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นคงแน่นแฟ้นในสิ่งที่เรียน ความรู้คงทนถาวร เช่น การสอนเลข ผู้เรียนสามารถนำเอาสูตรคูณมาใช้ในการคิดเงิน ซื้อ – ขาย ในชีวิตประจำวันได้ เป็นต้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสื่อการสอน

1. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่องและพฤติกรรมขั้นสุดท้าย โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ ดังนั้น E_1 / E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เช่น 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากหนังสือส่งเสริมการอ่านแล้วผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดท้ายบทได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 การกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 ทั้งนี้ผู้สอนควรพิจารณาตามเนื้อหาสาระ เช่น 75/75 , 80/80 , 85/85 หรือ 90/90 อย่างไรก็ดีไม่ควรตั้งไว้ต่ำหรือสูงเกินไป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2537: 494 – 500)

2. การหาประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหนังสือ โดยใช้สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2537: 494 – 500)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum x$ คือ คะแนนรวมของแบบฝึกหัดท้ายบท
 N คือ จำนวนผู้เรียน
 A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดท้ายบททุกชิ้นรวมกัน

และ

$$E_2 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum x$ คือ ผลรวมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
 N คือ จำนวนผู้เรียน
 B คือ คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำเภอปะทิว

ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ต้นน้ำคลองทุ่งโพธิ์ นิราศหาดบางเบิด รางวัลของพ่อ ประวัติเมืองปะทิวและความศรัทธา แห่งชุมชนครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ในด้านต่าง ๆ จากการศึกษาข้อมูลเอกสารทางราชการ (อำเภอปะทิว. 2540 : 1 - 21) เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาสร้างเนื้อหาในหนังสือส่งเสริมการอ่านทั้ง 5 เรื่อง สรุปความได้ดังนี้

1. ประวัติอำเภอปะทิว

อำเภอปะทิวเดิมเป็นเมืองขนาดเล็ก ซึ่งกล่าวถึงมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเรียกว่า เมืองอุทุมพร (ชุมพร) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรนครศรีธรรมราช และเป็นส่วนแถบที่สุดอยู่ที่บ้านท่าข้าม อำเภอท่าแซะ เมืองปะทิวเป็นทางผ่านไปท่ามาหาหินของชนพื้นเมืองจากตะวันตก ซึ่งเป็นพื้นที่สูงไปทางตะวันออกสู่ทะเล ที่เรียกว่า “ปากทิว” หรือ “ปะทิว” เมืองปะทิวมีแหล่งชุมชนอยู่บริเวณคอนตาเถร คอนยายชี คอนตะเคียน บ้านห้วยนอน และบ้านเกาะหรือ เกาะชะอม

พ.ศ. 2313 - 2339 มีหัวเมืองชื่อ ครุฑ ปกครองเมืองปะทิว ตั้งที่ทำการ และบ้านเรือน บริเวณทางใต้ของคอนตาเถร ด้านตะวันออกของสำนักงาน สหกรณ์การเกษตรในปัจจุบัน อยู่ใน พื้นที่หมู่ 7 ตำบลบางสน

พ.ศ. 2340 - 2375 หัวเมืองยี่ง ปกครองเมืองปะทิว ต่อจากหัวเมืองครุฑ ตั้งที่ทำการ (สมัยก่อนชาวบ้านเรียกว่าหลา ซึ่งหมายถึงศาลา) และบ้านเรือนอยู่ที่บ้าน เกาะ ซึ่งขุดโดยแรงงาน ทาส กว้าง 3 วา ล้อมรอบพื้นที่ 5 ไร่ ปัจจุบัน เรียก เกาะชะอม อยู่ในหมู่ 2 ตำบล ทะเลทรัพย์

พ.ศ. 2376 - 2384 หัวเมืองพร้อมปกครองเมืองปะทิวต่อจากหัวเมืองยี่ง ตั้งที่ทำการอยู่ บริเวณหลังสำนักงานสหกรณ์การเกษตร หรือบริเวณโรงสูบน้ำรถไฟ ชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า คอนยายชี

พ.ศ. 2384 - 2438 พระปะทิวขุนทอง ปกครองเมืองปะทิวต่อจากหัวเมืองพร้อม ตั้งบ้านเรือน (ศาลาว่าการ) อยู่บริเวณ บ้านฉาง บ้านนาโหนด หมู่ที่ 5 ท่าเสม็ด ตำบลคอนยาง

พ.ศ. 2438 ทางราชการประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นรูปมณฑลเทศาภิบาล ยุบ เมืองปะทิว เป็นอำเภอปะทิว หลวงพรหมสุภา จินดาพรหม (ทรัพย์ จินดาพรหม) ซึ่งดำรงตำแหน่ง ตุลาการเมืองชุมพร ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอคนแรก (ร.ศ. 115) มีศาลาว่าการมาอยู่ที่ บ้านท่าเสม็ด ตำบลคอนยาง (ปัจจุบันหมู่ที่ 1 บ้านทุ่งมหา ตำบลปากคลอง)

พ.ศ. 2445 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ได้เสด็จออก ตรวจราชการภาคใต้ กรมการอำเภอสร้างพลับพลาที่ประทับบริเวณบ้านหน้าค่าย และมีแนวความคิด ที่จะย้ายศาลาว่าการมาที่นี้ แต่ต่อมาทราบข่าวการสร้างทางรถไฟผ่านตำบลบางสน จึงย้ายศาลาว่าการไปอยู่บริเวณบ้านท่ากรวด ซึ่งบัดนี้อยู่ในเขตหมู่ที่ 7 ตำบลบางสน ถึงปี พ.ศ. 2472 เกิดพายุใหญ่ พัดรุนแรงที่จังหวัดชุมพร ที่ว่าการอำเภอซึ่งถูกสร้างตั้งทำการที่บ้านท่ากรวด ก็ถูกพายุพัดพังลง จึง ได้ย้ายที่ทำการอำเภอ ไปอาศัยทำงานที่โรงเรียนประชาบาลบ้านบางสน 1 (พิพิธราษฎร์บำรุง) เป็นการชั่วคราว ต่อจากนั้นทางราชการจึงจัดสร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่ ที่บ้านคอนตาเถร ในเขตหมู่ที่ 14 ตำบลบางสน ซึ่งบัดนี้เป็นหมู่ที่ 7 ตำบลบางสน ระยะทางห่างจากที่ตั้งที่ว่าการอำเภอที่บ้าน ท่ากรวดประมาณ 1 กิโลเมตร สร้างเสร็จในปลายปี พ.ศ. 2473 ทำพิธีเปิดในวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2473 ใช้เป็นที่ว่าการอำเภอ ต่อมาได้มีการสร้างที่ว่าการอำเภอหลังใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2524

พ.ศ. 2532 ได้เกิดพายุไต้ฝุ่น (เกย์) พัดขึ้นฝั่งในจังหวัดชุมพรอีกครั้ง โดยมีศูนย์กลางพายุ อยู่ที่อำเภอปะทิว ทำให้ที่ว่าการอำเภอพังเสียหาย และได้ปรับปรุงใหม่สามารถให้บริการได้ตามที่ ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

คำว่า ปะทิว เป็นชื่อเก่าแก่มากแต่เดิม แต่ในปัจจุบันใช้คำว่า "ปะทิว" ซึ่งตามตัวอักษรไม่มีความหมาย เพราะไม่มีคำแปลความหมาย แต่ฟังตามสำเนียงภาษาพื้นเมือง พอจะทราบความหมาย

ได้ ปะทิว เรียกตามสภาพของท้องที่ โดยในทะเลหน้าอ่าวทุ่งมหา ตำบลปากคลองมีเกาะอยู่เรียงราย เป็นทิวแถว เมื่อไปตั้งเมืองในทำเลซึ่งมีสภาพท้องที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป ก็ตั้งชื่อเมืองว่า เมืองปะทิว

2. การปกครอง

อำเภอปะทิวเป็นอำเภอที่อยู่ทางเหนือสุดของจังหวัดชุมพร ที่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีคำขวัญของอำเภอว่า “ประดู่ทักษิณ ถิ่นค่างแว่น แดนหาดทรายงาม ถิ่นนาม ปะการัง ชื่อดังเขาเจดีย์” มีเนื้อที่ทั้งหมด 779 ตารางกิโลเมตร สภาพอากาศโดยทั่วไปร้อนชื้น อาชีพ ส่วนใหญ่ของประชากรคือการเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนยาง พาราและสวนปาล์ม น้ำมัน นอกจากนี้ก็มีอาชีพการประมงเนื่องจากมีพื้นที่ติดกับทะเลฝั่งอ่าวไทยตลอดแนวพื้นที่ของอำเภอ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอคือ เนินทราย หาดทรายสวยงาม ทะเล ป่าชายเลน และป่าบก อำเภอปะทิวแบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 75 หมู่บ้าน ดังนี้

2.1 ตำบลบางสน

2.1.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลบางสนอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอปะทิวในปี พ.ศ. 2440 มี จำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านหน้าทับ หมู่ 2 บ้านคอนตะเคียน หมู่ 3 บ้านเกาะ เหม็ด หมู่ 4 บ้านบางเสียบ หมู่ 5 บ้านห้วยนอน หมู่ 6 บ้านคอกม้า หมู่ 7 บ้านบางสน หมู่ 8 บ้านแหลม ยางประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่นที่อพยพมาจากที่อื่นมีเพียงส่วนน้อย ส่วนใหญ่มีความผูกพัน เป็นญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน พูดภาษาท้องถิ่น นับถือศาสนาพุทธ

2.1.2 สภาพทั่วไปของตำบล

มีพื้นที่ทั้งสิ้น 52,241 ไร่ สภาพพื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตร ส่วนหนึ่งติด ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

2.1.3 อาณาเขตของตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลทะเลทรัพย์และตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลสะพลี อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันออก ติดกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

2.1.4 อาชีพหลักของตำบล

อาชีพหลัก ทำสวน ทำไร่

อาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์ ทำนา รับจ้าง

2.2 ตำบลทะเลทรัพย์

2.2.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลทะเลทรัพย์เดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลบางสน ได้ยกฐานะเป็นตำบลทะเลทรัพย์ เมื่อปี พ.ศ. 2490 แบ่งพื้นที่การปกครองเป็น 7 หมู่บ้าน ชื่อทะเลทรัพย์มาจากหนองน้ำขนาดใหญ่บริเวณหลังวัดถ้ำทะเลทรัพย์ปัจจุบัน ในอดีตมีปลาชุกชุมมาก

2.2.2 สภาพทั่วไปของตำบล

ลักษณะการตั้งบ้านเรือนของตำบลทะเลทรัพย์จะอยู่กันกระจัดกระจายตามพื้นที่ และมีที่ดินทำสวนเป็นของตนเอง

2.2.3 อาณาเขตของตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลชุมโค และ ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัด

ชุมพร

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลทรัพย์อนันต์ และตำบลท่าแซะ อำเภอท่าแซะ

จังหวัดชุมพร

2.2.4 อาชีพหลักของตำบล

อาชีพหลัก ทำสวน และอาชีพเสริม แปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล

2.3 ตำบลสะพลี

2.3.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลสะพลี เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอปะทิว ประกอบไปด้วย 10 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านหนองปลาไหล หมู่ 2 บ้านปากด่าน หมู่ 3 บ้านดอนคา หมู่ 4 บ้านควน หมู่ 5 บ้านชายทะเล หมู่ 6 บ้านพรุใหญ่ หมู่ 7 บ้านคลองใหญ่ หมู่ 8 บ้านทุ่งวัวแล่น หมู่ 9 บ้านห้วยตาอ่อน หมู่ 10 บ้านบ้ายฝ่ายเขา

2.3.2 สภาพทั่วไปของตำบล

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบสูงสลับกันเนินเขาที่ไม่สูงชันมากนัก พื้นที่ติดชายฝั่งอ่าวไทยตะวันออกเป็นแหล่งทำมาหากินที่สำคัญ ชายหาดขาวสะอาดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

2.3.3 อาณาเขตของตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลนาชะอัง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันออก ติดกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแพะ จังหวัดชุมพร

2.3.4 อาชีพหลักของตำบล

อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน ทำไร่ ประมง ค้าขาย อาชีพเสริม และรับจ้าง

2.4 ตำบลชุมโค

2.4.1 ประวัติความเป็นมา

พื้นที่บริเวณนี้มีคัน "ชุมโค" ซึ่งเป็นไม้พื้นเมือง มีลักษณะเป็นเถาขึ้นอยู่ทั่วไป จึงได้เรียกชื่อตำบลนี้ว่าตำบลชุมโค ตำบลชุมโคอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอปะทิว มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 14 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนพื้นที่และอพยพมาจากพื้นที่อื่นเพียงบางส่วน นับถือศาสนาพุทธ 96 เปอร์เซ็นต์ นับถือศาสนาอิสลาม 4 เปอร์เซ็นต์

2.4.2 สภาพทั่วไปของตำบล

พื้นที่เป็นที่ราบสูง และส่วนหนึ่งติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ประชากรในพื้นที่ตำบลชุมโค ประกอบอาชีพการเกษตร เช่น สวนยางพารา สวนปาล์ม สวนผลไม้ และประมง พื้นที่ทั้งหมด 256 ตารางกิโลเมตร

2.4.3 อาณาเขตของตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลดอนยาง และ ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลบางสน และตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันออก ติดกับ ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลสลุย และ ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแพะ จังหวัดชุมพร

2.4.4 อาชีพหลักของตำบล

อาชีพหลัก ทำสวนยางพารา/ ปาล์มน้ำมัน /เลี้ยงโคนม/ทำไร่/ทำสวนผลไม้/ ประมงชายฝั่ง อาชีพรอง รับจ้าง

2.5 ตำบลดอนยาง

2.5.1 ประวัติความเป็นมา

สมัยก่อนตำบลดอนยางมีสภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ที่หมู่บ้าน ครัวเรือนไม้หนาแน่น มีวัดดอนยางและโรงเรียนวัดดอนยาง ต่อมาประมาณในปีพ.ศ. 2498 ได้มีผู้นำยางพารามาปลูกที่บ้านมาบอำมฤต และได้มีราษฎรอพยพมาจากตำบลนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีน มาตั้งรกรากและปลูกยางพารา ซึ่งต่อมามีบ้านมาบอำมฤตได้รู้จักกันในชื่อของตำบลดอนยาง

2.5.2 สภาพทั่วไปของตำบล

เป็นพื้นที่ราบสลับเนินเขาไม่สูงชัน ส่วนใหญ่ใช้เพาะปลูก

2.5.3 อาณาเขตของตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลเขาไชยราช อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลเขาไชยราชอำเภอปะทิว และ ตำบลสลุย อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

2.5.4 อาชีพหลักของตำบล

อาชีพหลัก ทำสวนทำไร่ เลี้ยงสัตว์ อาชีพเสริม ทำน้ำปลา เลี้ยงไก่พื้นเมือง และปลูกผักสวนครัว

2.6 ตำบลปากคลอง

2.6.1 ประวัติความเป็นมา

เดิมตั้งเป็นแขวงตำบลปากคลอง ตามกฎหมายการปกครองแบบมณฑล เทศาภิบาลขึ้นกับแขวงอำเภอปะทิว ต่อมาเป็นตำบลปากคลอง แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 หมู่บ้าน เดิมตำบลปากคลองเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอและมีศาลหลักเมืองอยู่ที่วัดหน้าค่าย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าพรุ ป่าชายเลน และที่ราบเชิงเขา มีอาณาเขตติดชายทะเลด้านทิศตะวันออกยาว 12 กิโลเมตร มีชายหาดสวยงาม มีเกาะเวียงที่มีธรรมชาติสวยงาม เหมาะแก่การเที่ยวชมธรรมชาติและดำน้ำดูปะการัง

2.6.2 สภาพทั่วไปของตำบล

ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพประมงชายฝั่ง เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การตั้งบ้านเรือนหนาแน่นที่บ้านทุ่งมหา หมู่ที่ 1 และบ้านท่าแอดหมู่ที่ 7 หมู่ที่อื่น ๆ อยู่กระจายตามพื้นที่ทำสวน

2.6.3 อาณาเขตของอำเภอ

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลเขาไชยราช อำเภอปะทิว และ ตำบลทรายทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลชุมโค และ ตำบลคอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันออก ติดกับ ทะเลอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลคอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

2.6.4 อาชีพหลักของตำบล

อาชีพหลัก ทำสวน/ทำไร่ อาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์น้ำ

2.7 ตำบลเขาไชยราช

2.7.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลเขาไชยราชเดิมเป็นพื้นที่หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 8 ของตำบลดอนยาง โดยได้แยกมาเป็นตำบลเขาไชยราช เมื่อปี พ.ศ. 2538 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 หมู่ ได้รับการจัดตั้งเป็น สภาตำบลและต่อมาปี พ.ศ. 2539 ได้รับการแต่งตั้งยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ 5

2.7.2 สภาพทั่วไปของตำบล

สภาพภูมิประเทศทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับภูเขาต่ำ ๆ มีลำห้วย ลำคลองสายเล็ก ๆ อยู่ทั่วไปและมีถนนเพชรเกษมตัดผ่านเป็นระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร

2.7.3 อาณาเขตของอำเภอ

ทิศเหนือติดกับตำบลไชยราช อำเภอบางสะพานน้อย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

3. สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอปะทิวเป็นอำเภอที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เป็นพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ตลอดแนวพื้นที่ทั้งอำเภอ และสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นภูเขาที่ไม่ใหญ่มากนักจากสภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงทำให้อำเภอปะทิวมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ดังนี้

3.1 อ่าวยายไธ

เป็นอ่าวเล็ก ๆ ที่มีความสงบ หาดทรายสีขาวสวยงาม น้ำทะเลใสสะอาดตา อยู่ที่ชายฝั่งทะเลบ้านบ่อเมา ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ซึ่งชื่ออ่าวยายไธนี้สงสัยว่าคงจะมีผู้หญิงชื่อยายไธมาบุกเบิกตั้งถิ่นฐานเป็นคนแรกที่นี่ แต่ไม่มีใครทราบได้ แต่ถ้ากล่าวถึงชื่ออ่าวยายไธ ทุกคนจะคิดถึงจุดชมวิวที่สูงจากระดับน้ำทะเล 25 เมตร มีสภาพภูมิประเทศที่แสดงถึงทิวทัศน์สวยงามมาก และบริเวณอ่าวยังมีปะการังน้ำตื้น หอย ปลาจำนวนมาก ที่นี่มีปลาหาได้ยาก จึงมีบรรดานักตกปลานิยมชมชอบมาตั้งแคมป์ตกปลา ตกหมึกกันมาก

3.2 อ่าวทุ่งนาง

เป็นอ่าวเล็ก ๆ ที่อยู่บริเวณชายทะเลบ้านบางจาก ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปะทิวประมาณ 15 กิโลเมตร มีถนนลาดยางเลียบชายฝั่งทะเล

สายปะทิว - ห่มมหา เมื่อมาถึงบ้านบางจาก มีทางแยกเข้าไปอีก 1 กิโลเมตร จะพาเข้าไปสู่ชายทะเล ที่มีหาดทรายขาวสะอาด มีความสงบเป็นส่วนตัว แต่ก่อนหาดนี้จะมี หอยเสียบชุกชุมมาก จึงมีเศษเปลือกหอยและแนวหินมากมาย เหมาะแก่การพักผ่อน ชมวิว

3.3 หาดสะพลี

หาดสะพลีตั้งอยู่ที่ชายทะเลบ้านสะพลี ตำบลสะพลี อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปะทิวไปทางอำเภอเมืองประมาณ 15 กิโลเมตร มีถนนสายปะทิว - ชุมพร ผ่าน หาดสะพลีอยู่ติดกับอ่าวทุ่งวัวแล่นที่ขึ้นชื่อ แต่คนไม่ค่อยพูดถึงหาดสะพลี หาดติดกันไม่ใช่เรื่องยากเลยที่จะไปเที่ยว หาดสะพลีเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวประมงคือ "บ้านท่าเสม็ด" เป็นชุมชนใหญ่ที่มีชื่อเสียงในการทำปะการัง แกมยังมีน้ำปลารสเลิศ เป็นที่นิยมชมชอบของชาวชุมพรและจังหวัดใกล้เคียง นักท่องเที่ยวนิยมไปซื้อเป็นของฝากกัน ความสวยงามของหาดนี้ก็ไม่น้อยหน้าหาดใด พักผ่อนได้เช่นเดียวกับหาดอื่น ๆ

3.4 หาดทุ่งวัวแล่น

หาดทุ่งวัวแล่น เป็นชายหาดของตำบลสะพลีอีกที่หนึ่ง ที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้สำรวจชายหาดอ่าวไทยจากชุมพรไล่ไปถึงนราธิวาสแล้วบอกว่า ทุ่งวัวแล่นเป็นหาดที่ลงตัวในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นความสวยงาม ความปลอดภัย เส้นทางสะดวก ที่พักร้อม ทุ่งวัวแล่นยังปรากฏในจากนวนิยายรัก ปรากฏในบทกวีของนักเขียนอย่าง เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความงดงามของที่นี่ หาดทุ่งวัวแล่นยังสร้างชื่อให้คนรู้จักอำเภอปะทิว มีถนนลาดยางผ่านอยู่ห่างจากอำเภอปะทิวก็เพียง 18 กิโลเมตร หรือมาจากอำเภอเมืองก็เพียง 16 กิโลเมตร ซึ่งชื่อของชายหาดแห่งนี้มีประวัติความเป็นมาที่เล่ากันมาว่า สมัยก่อนมีพรานที่พิชิตวัวป่าได้ขณะที่กำลังถลกหนังวัว จับพลันเจ้าวัวตัวนั้นก็กลับมีชีวิต ลูกขึ้นวิ่งหนีเข้าป่าไปได้ พรานคนนี้ก็เลยเรียกว่า " หาดทุ่งวัวแล่น " สิ่งที่น่าสนใจของหาดนี้ นอกจากจะเป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้าอันงดงามแล้ว หาดทรายที่ขาวสะอาดนวลเนียน และลักษณะหาดค่อย ๆ ลาดลงทะเลทีละน้อย เหมาะกับการเล่นน้ำที่สุด ทางตอนใต้ของชายหาดมีภูเขาโพธิ์แพะ ซึ่งเชิงเขาแห่งนี้มีแนวหาดหินใต้น้ำ เป็นที่ดำน้ำตื้นที่มีชื่อเสียงของชุมพรทีเดียว เพราะจะได้พบกับ ปะการัง สาหร่าย ดอกไม้ทะเล ฟองน้ำและปลาหลากหลายชนิด หาดทุ่งวัวแล่น นอกจากจะมีนักท่องเที่ยวต่างถิ่นทั้งไทยและเทศนิยมมาแล้ว คนชุมพรเองก็ชอบมาพักผ่อนที่หาดนี้ โดยเฉพาะเสาร์ - อาทิตย์ จะได้เห็นภาพครอบครัว เพื่อนฝูงญาติมิตรที่เลื้อยบ่อนุ่กันมาก ที่หาดนี้ยังมีที่พักที่บรรยากาศเยี่ยมคือ " ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท " นอกจากชายหาดนี้จะเหมาะกับการพักผ่อน เล่นน้ำทะเลแล้ว ยังสามารถทำกิจกรรมชายหาดได้ เช่น เล่นกีฬาวอลเลย์บอลชายหาด ฯลฯ และถือเป็นหาดสุดท้ายของอำเภอปะทิว จากหาดนี้ไปทางใต้ก็จะเข้าสู่ ชายหาดต่าง ๆ ของอำเภอเมือง

3.5 แหลมแท่น

แหลมแท่น อยู่บริเวณชายทะเลบ้านบ่อเมา ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปะทิวประมาณ 5 กิโลเมตร แหลมแท่นเป็นเนินเขาไม่สูงมาก แต่ก็ เป็นจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงามแห่งหนึ่ง จึงมักได้รับการแวะเวียนจากนักท่องเที่ยวอยู่บ่อย ๆ ลักษณะ ของหลมนี้ เป็นเนินเขาขึ้นออกไปในทะเล และยังมีลานหินใหญ่ที่เรียบ นั่งชมภูมิประเทศได้ สามารถมองเห็นหาดบ่อเมาและชายหาดของแหลมแท่น การจะมาถึงหลมแท่นจะแยกจากถนนใหญ่ ประมาณ 1 กิโลเมตร เท่านั้น

3.6 หาดบ่อเมา

หาดบ่อเมา ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปะทิวประมาณ 6 กิโลเมตร นับเป็นหาดที่สวยงามมากอีกแห่งหนึ่ง รูปร่างของอ่าวนี้เป็นเสมือนพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว น้ำทะเลไม่ลึกเล่นได้ปลอดภัย มีที่พัก 1 แห่ง และร้านอาหารอยู่ข้าง เป็นชายหาดที่สงบ เดินทางสะดวก มีถนนเลียบชายฝั่งทะเลตลอดแนวชายหาด หาดนี้มีเรือประมงเล็ก รับจ้างพาไปเที่ยวเกาะไข่ด้วย อยู่ไม่ไกลนั่งเรือเพียง 15 นาที ในท้องทะเลแถบนี้หากเป็นช่วงปลายฤดูมรสุม เดือนมกราคม - เดือนกุมภาพันธ์ จะมีสาหร่ายทะเล ที่เป็นอาหารจานเด็ดของชุมพร ซึ่งมีเพียงปีละหนึ่งครั้งเท่านั้น

3.7 เกาะเวียง

เกาะเวียง เป็นเกาะที่ตั้งอยู่ในบริเวณอ่าวทุ่งมหา ในพื้นที่ของตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปะทิวประมาณ 30 กิโลเมตร อยู่ห่างจากชายฝั่งอ่าวทุ่งมหาประมาณ 5 กิโลเมตร ลักษณะของเกาะ เป็นเกาะเป็นภูเขาที่ทอดยาวในทะเลใกล้ฝั่ง เกาะเวียงเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดาหมู่เกาะทั้งหมดของอำเภอปะทิว ลักษณะตัวเกาะทอดยาวขนานฝั่ง ทำให้เป็นที่กำบังลมได้ดี ชาวประมง จะอาศัยเกาะนี้ทุกครั้งเมื่อเกิดคลื่นลมแรงหรือลมพายุ หากมองจากทะเลด้านนอกเข้าไปจะเห็นตัวเกาะเป็นลักษณะลูกเขาลูกสาวลูกสาวงามมาก และเกาะนี้มีบางส่วนเป็นเขตสัมปทานรังนกนางแอ่นด้วย เกาะนี้เหมาะสำหรับนั่งเรือชมทิวทัศน์ การเดินทางไปชมเกาะใช้เวลาประมาณ 15 นาที แต่หากจะนั่งเรือชมตัวเกาะจะใช้เวลาประมาณ 30 นาที มีเรือบริการที่ทำเรือคลองปะทิว เป็นเรือหางยาว

3.8 เกาะรัง

เกาะรังตั้งอยู่บริเวณอ่าวทุ่งมหา ในพื้นที่ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อยู่ห่างจากฝั่งประมาณ 8 กิโลเมตร ลักษณะของเกาะ เป็นเกาะสัมปทานรังนกนางแอ่น ตัวเกาะมีลักษณะเป็นโขดหินสูงชัน เป็นเกาะเล็ก ๆ เกาะหนึ่งอยู่ห่างจากเกาะเวียงประมาณ

2 กิโลเมตร บนเกาะรังไม่มีบ้านเรือนของผู้คนอาศัยอยู่ มีแต่กระท่อมของคนเฝ้ารังนก ทะเลโดยรอบบริเวณเกาะเต็มไปด้วยโขดหินน้อยใหญ่ เป็นที่อยู่อาศัยของฝูงปลาทะเลสีส้มงดงามนานาชนิด และแนวปะการังงดงามตามธรรมชาติ เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่นิยมการดำน้ำที่ชมความสวยงามของโลกใต้ทะเล แต่การทำกิจกรรมนี้จะต้องขออนุญาตจากผู้เฝ้ารังนกเสียก่อน เพื่อความสบายใจ ทั้งสองฝ่าย การเดินทางไปชมเกาะรังนั้นมีเรือหางยาวบริการ ใช้เวลาประมาณ 25 นาที และถัดไปทางทิศตะวันออกของเกาะรังประมาณ 10 กิโลเมตร มีเกาะ 2 เกาะ ตั้งอยู่คู่กันคือ เกาะร้านเป็ด ร้านไก่ เหมาะสำหรับดำน้ำลึก หรือสำหรับผู้ชื่นชอบกิจกรรมตกปลา

3.9 เกาะไข่

ตั้งอยู่ในบริเวณอ่าวบ่อเมา ในพื้นที่ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อยู่ห่างจากหาดบ่อเมาในระยะทางเพียง 5 กิโลเมตร ถ้ายืนที่บริเวณหาดบ่อเมาจะมองเห็นเกาะไข่ได้อย่างชัดเจน ด้านหน้าของเกาะมีเรือประมงจอดอยู่หลายลำ เป็นที่กำบังหลบลมมรสุมของชาวประมง บนเกาะไม่มีบ้านเรือนผู้คนอาศัยอยู่ ไม่มีรีสอร์ท และแหล่งน้ำจืด มีหาดทรายอยู่สองแห่ง ชายหาดแห่งแรกยาวประมาณ 50 เมตร ชายหาดมีลักษณะโค้งเว้า ทรายขาวนวลผสมกับเศษปะการังที่หักเสียหายในระหว่างเกิดพายุไต้ฝุ่น(เกย์) และพายุไต้ฝุ่น(ลินดา)ที่ผ่านมา ถูกน้ำทะเลพัดพาซัดขึ้นมากองรวมกันอยู่บนหาดทรายของเกาะไข่ ทางจังหวัดชุมพรได้จัดให้เกาะไข่เป็นอุทยานของปะการัง เพื่อให้อนุรักษ์และเรียนรู้ถึงธรรมชาติ คุชากปะการังบนเกาะ ส่วนอีกหาดหนึ่งยาวประมาณ 25 เมตร เหมาะสำหรับเดินทางมาทางเดินที่แคบปั้ง แต่ต้องเตรียมสัมภาระ อาหาร น้ำดื่มมาให้พร้อม บริเวณรอบเกาะมีแนวปะการังและฝูงปลาทะเลสีส้มสวยงามต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวที่ชมความงดงามของโลกใต้ทะเลได้ชื่นชมกัน การเดินทางไปเกาะไข่ สามารถขึ้นเรือจากท่าเรือบ่อเมาในอำเภอปะทิว ระยะทางห่างจากชายฝั่งประมาณ 1 กิโลเมตร เดินทางด้วยเรือหางยาวใช้เวลาประมาณ 15 นาที ราคาเช่าเหมาเรือหางยาวไป - กลับ ประมาณ 500 บาท

3.10 เกาะจระเข้

เกาะจระเข้ ตั้งอยู่บริเวณอ่าวทุ่งวัวแล่น อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพรอยู่ห่างจากชายฝั่งหาดทุ่งวัวแล่นไปประมาณ 11 กิโลเมตร ลักษณะของเกาะเป็นเกาะขนาดเล็ก มีชายหาดบนเกาะไม่ยาวมากนัก นอกนั้นเป็นกรวดและโขดหิน หน้าผาหินสูงชัน ถ้ายืนมองตรงบริเวณชายหาดทุ่งวัวแล่นจะแลเห็นเกาะจระเข้อยู่ไกล ๆ มีรูปร่างเหมือนจระเข้ลอยตัวอยู่ในท้องทะเล บนเกาะจระเข้ไม่มีบ้านเรือนผู้คนและรีสอร์ท นักท่องเที่ยวที่นิยมมาดำน้ำชมปะการังกันบริเวณบริเวณรอบเกาะ เพราะมีแนวปะการังและดอกไม้ทะเลสีส้มสวยงามนานาชนิดโดยรอบบริเวณ เกาะจระเข้สามารถดำน้ำได้ทั้งน้ำตื้นและน้ำลึก นักตกปลานิยมมาตกปลากันบริเวณรอบเกาะ เพราะบริเวณโดยรอบเกาะ มีแนวโขดหินใต้ทะเลอันเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของฝูงปลานานาชนิด จึงเป็นที่ชื่นชอบ

ของนักตกปลามาก การเดินทางไปเกาะจะเซ้ เดินทางโดยเรือจากท่าเรือปากน้ำชุมพรระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทาง ประมาณ 1 ชั่วโมง หรือติดต่อกับทางรีสอร์ทของชุมพรคาบาน่า ก็จะได้รับบริการเรือและอุปกรณ์ในการดำน้ำ

3.11 น้ำตกทุ่งยอ

น้ำตกทุ่งยออยู่ที่ หมู่ที่ 11 ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ห่างจากตัวอำเภอปะทิว ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 14 กิโลเมตร (แยกเข้าทางลูกรัง 7 กิโลเมตร) น้ำตกทุ่งยอแม้จะไม่ใช่น้ำตกขนาดใหญ่ แต่ความสวยงามก็ไม่น้อยหน้าน้ำตกใด ๆ ในชุมพร โดยเฉพาะในฤดูฝน น้ำจะตกลงมาแลดูซับซ้อนเป็นม่านพริ้วสวย มีแอ่งน้ำลงเล่นเย็นฉ่ำ บริเวณรอบ ๆ มีป่าไม้ร่มรื่น

3.12 ถ้ำดินเป็ด

ถ้ำดินเป็ด อยู่ในพื้นที่ของหมู่ที่ 3 ตำบลเขาไชยราช อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ห่างจากถนนเพชรเกษมเพียง 300 เมตร เท่านั้น ถ้ำดินเป็ดเด่นตรงที่มีคูหาขนาดใหญ่ภายในถ้ำสลับไปด้วยคูหาเล็ก ๆ อีกหลายคูหา ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการขุดพบภาชนะดินเผา และโครงกระดูกจำนวนมาก อาจจะเป็นของมนุษย์ยุคประวัติศาสตร์ที่เคยอาศัยมาก่อน

3.13 ถ้ำลับแล

อยู่ที่ หมู่ที่ 4 ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ห่างจากอำเภอปะทิวไปทางทิศใต้ 10 กิโลเมตร ภายในถ้ำมีชอกชอยสลับซับซ้อน การเข้าไปเที่ยวถ้ำนี้ต้องลงแรงเดินเท้าจากถนนใหญ่เข้าไปประมาณ 500 เมตร มีธรรมชาติสวยงาม กว้างใหญ่ มีถ้ำหลายหินงอก หินย้อยตระการตา

3.14 เสาหลักเมือง

ที่ปะทิวมีเสาหลักเมืองที่มีอายุเกือบพันปี อยู่ในหมู่ที่เจียบ ๆ ของถนนลูกรังใกล้อ่าวทุ่งมหา ในหมู่ที่ 1 ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เสาหลักเมืองแห่งนี้คือหลักเมืองเก่าของเมืองปะทิว ซึ่งเดิมทีเมืองปะทิวได้ตั้งอยู่ที่นี้ก่อนที่จะย้ายไปอยู่ในที่ปัจจุบันคือตำบลบางสน ปัจจุบันทางอำเภอกำลังจะปรับปรุงพื้นที่อยู่ ซึ่งจะช่วยรักษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์เก่าแก่ของชุมพรเอาไว้

3.15 วัดเขาเจ็ดยี่

เขาเจ็ดยี่ ตั้งอยู่บนยอดเขาสูงมองเห็นทิวทัศน์ได้รอบด้าน วันที่อากาศดีสามารถมองเห็นท้องทะเลบริเวณอ่าวบางสนงดงามมาก บนยอดเขานี้เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปองค์สูง ซึ่งเป็นศิลปกรรมแบบอยุธยาเรียกกันว่า พระบูรพาบรรพต อยู่เคียงองค์เจ็ดยี่สีขาวบริสุทธิ์ นอกจากจะชมทิวทัศน์ ทะเลสวย ๆ แล้วยังได้เห็นอาชีพเกษตรกรของชาวอำเภอปะทิว เห็น

เขาพลูดาว ซึ่งเป็นยอดเขาที่มีการตัดถนนขึ้นถึงยอดเขา มีที่จอดรถสะดวกสบาย เขาเจดีย์ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 7 ตำบลบางสน ห่างจากตัวอำเภอปะทิวไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ 500 เมตร เท่านั้น

3.16 ถ้ำพิสดาร

ถ้ำพิสดาร เป็นถ้ำที่มีความแปลกกว่าถ้ำหลาย ๆ แห่ง ที่มีอยู่ ที่มีชื่อเช่นนี้ก็คงเป็นเพราะความแปลก ความพิสดารภายในถ้ำนั่นเอง เนื่องจากถ้ำนี้นอกจากจะมีหินงอก หินย้อยตามมาตรฐานถ้ำทั่วไปแล้วยังมีห้องหับต่าง ๆ เช่น ห้องนอน ห้องครัว ห้องรับแขก ไม่มีผู้ใดทำได้ แต่เป็นฝีมือของธรรมชาติ อยู่ที่หมู่ที่ 6 ตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ห่างจากถนนเพชรเกษม (ท่าแซะ - ปะทิว) 6 กิโลเมตร

3.17 ถ้ำเขาพลู

เขาพลูนี้เป็นภูเขาสูงที่เดียว มีถ้ำอยู่ 2 ถ้ำ ความน่าสนใจของที่นี่ก็คือ มีฝูงค้างแวน ถิ่นได้ที่เชื่องเหลือเกิน ทุกเย็น ๆ พวกเขาจะพากันเดินลงมา ซึ่งชาวบ้าน และนักเรียนที่นี่จะช่วยกันดูแลพวกเขา ทำให้บรรดาค้างแวนชาวพลูนี้ไว้วางใจ ออกมา นั่งเล่นที่ซุ้มไม้ที่ชาวบ้านจัดไว้ให้ ส่วนนักท่องเที่ยวที่แวะเวียนมา ก็มักจะนำกล้วย ผลไม้มาฝาก ค้างที่นี้มีนิสัยสุภาพ เล่ากันว่าสาเหตุที่ทำให้ฝูงค้างลงมาก็เพราะเมื่อครั้งพายุไต้ฝุ่น (เกย์) กระหน่ำ ทำให้ฝูงค้างล้มตายและบ้างก็อดอยาก พากันลงมาจากเขาแล้วได้รับอาหารจากชาวบ้าน ก็เลยอยู่ร่วมกันเป็นวิถีที่ไปด้วยกันได้ และกลายมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในที่สุด และชาวบ้านตั้งให้เป็นเขตอนุรักษ์ค้างแวนเขาพลูด้วย เขาพลูตั้งอยู่ที่หมู่ 3 ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ห่างจากตัวอำเภอปะทิวไปเพียง 3 กิโลเมตร ทางทิศเหนือถนนลาดยางสายปะทิว - มายอำมฤต

3.18 ถ้ำทะเลทรัพย์

เป็นอีกถ้ำหนึ่งที่มีทัศนียภาพภายในสงบร่มรื่นหลากหลายไปด้วยพันธุ์ไม้ ลักษณะเป็นถ้ำหินปูน ตัวถ้ำเดินทะลุได้ และเป็นที่ตั้งของวัดถ้ำทะเลทรัพย์ด้วย ถ้ำทะเลทรัพย์ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลทะเลทรัพย์ ห่างจากอำเภอปะทิวไปตามทางทิศตะวันตก อยู่ระหว่างถนนสายปะทิว - ท่าแซะ ห่างจากที่ว่าการอำเภอปะทิวประมาณ 12 กิโลเมตร

3.19 อ่าวบางเบิด - ถ้ำธง

อ่าวนี้เป็นชายหาดยาวระหว่างบ้านบางเบิด ซึ่งเป็นพื้นที่ของ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับบ้านถ้ำธง ซึ่งเป็นพื้นที่ของตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีความยาวของชายหาดประมาณ 9 กิโลเมตร อ่าวบางเบิด เป็นโค้งอ่าวที่รูปทรงสวยงาม มีภูเขาหินปิดหัวอ่าวอยู่ ชายหาดสะอาดสะอ้าน และค่อนข้างสงบ มีรีสอร์ทสำหรับนักท่องเที่ยว ในวันหยุดมักมีชาวชุมพรมานั่งรับประทานอาหารที่ร้านริมทะเล และพื้นที่บนชายหาดแห่งนี้ยังเป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาส่วนพระองค์ ซึ่งเป็นสถานที่อนุรักษ์พรรณไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดทั้งยังมี

เนินทรายขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยด้วยและชายหาดนี้ทอดยาวมาถึงบ้านถ้ำธง ซึ่งมีหมู่บ้านชาวประมง มีผลผลิตจากทะเลมากมายความพิเศษของหาดนี้อยู่ที่แนวโข้่งอ่าวเล็ก ๆ ที่สวยงามและสงบดี จุดเด่นอีกอย่างก็คือ ภูเขาที่สูงตระหง่านเป็นเสมือนกำแพงล้อมตั้งอยู่ริมหาด และในบริเวณผาถ้ำธงมีถ้ำขนาดเล็กที่มีประวัติศาสตร์ ความเป็นมาเกี่ยวกับชาวประมง หลายปีก่อนในทะเลอ่าวนี้เคยมีเรือขนส่งสินค้าของญี่ปุ่นจมอยู่ พอจะมองเห็นเป็นเงาคำใต้ผืนน้ำ หาดนี้มีถนนเลียบริมชายหาดตลอดแนวตั้งแต่บ้านถ้ำธงถึงบ้านบางเบิด ชายหาดนี้ห่างจากอำเภอปะทิวเพียง 55 กิโลเมตรเท่านั้นเอง

3.20 อ่าวทุ่งมหา

อ่าวทุ่งมหา อยู่ในพื้นที่ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร รูปร่างของอ่าวนี้คล้ายพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว มีท่าเรือเล็ก ๆ อยู่แห่งหนึ่งในคลองปะทิว ชายหาดนี้แม้จะเงียบ ๆ แต่เป็นจุดลงเรือไปเที่ยวเกาะหลายเกาะ ไม่ว่าจะเป็น เกาะเวียง เกาะพระ เกาะรังนก ที่อ่าวทุ่งมหาแห่งนี้จะเป็นอ่าวที่มีป่าชายเลนขนาดใหญ่ที่มีเนื้อที่ประมาณ 1,500 ไร่ เป็นแหล่งที่อนุบาลตัวอ่อนของสัตว์ทะเลต่าง ๆ เป็นอย่างดี และที่นอกอ่าวทุ่งมหาแห่งนี้จะมองเห็นเกาะเรียงราย เราจะเห็นเรือประมงจอดอยู่ข้างเกาะเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะช่วงที่มีลมแรง เรือจะมากเป็นพิเศษ เพราะมีหมู่เกาะกำบังลม ถัดจากอ่าวทุ่งมหาไปเป็นอ่าวทุ่งช้างเป็นชายหาดที่มีหอยเลียบชุกชุมมีเปลือกหอยมาก หินปะการัง ทิวทัศน์ที่งดงามมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

ชนิสรา คชาทอง (2543 : บทคัดย่อ) ได้สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “เที่ยวเมืองสงขลา” โดยมีลักษณะของหนังสือเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบภาพวาด และภาพถ่ายสีเลียนแบบของจริง มีตัวละครดำเนินเรื่อง มีลักษณะการจัดรูปเล่มเป็นหนังสือแนวตั้ง ขนาด เอ 4 มีความยาว 35 หน้า ประกอบด้วย ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ และเนื้อเรื่องรวม 6 บท เนื้อเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานที่สำคัญ และแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาปรากฏว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.27/80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

นพมาศ จิตรศักดิ์ (2546 : 161) สร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง “หมาเก้าหาง” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการ

ทดลองปรากฏว่าหนังสือที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก แบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.64/86.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 หนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทยมีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.59 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนด้วยหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่อง “หมาเก้าหาง” ร้อยละ 59

สมศรี รอดทอง (2547 : 32 - 36) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “สลูบ้านเรา” โดยหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบภาพประเภทสารคดี โดยใช้แนวการเขียนแบบบันทึคดี มีภาพประกอบเป็นภาพวาดสีเลียนแบบของจริงขนาด 8 หน้ายก เป็นหนังสือแนวตั้ง จำนวน 50 หน้า ประกอบด้วยปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ และเนื้อเรื่องรวม 5 บท เนื้อเรื่องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา ชีวิตความเป็นอยู่และสถานที่ที่สำคัญของตำบลสลู อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร และหาประสิทธิภาพของหนังสือ ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน มีประสิทธิภาพ 83.08/85.50

เพ็ญฤดี รอดโต (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง “ถื่นนี้ดีกล้วยเล็บมือ” สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยหนังสือที่สร้างขึ้นเป็นหนังสือประกอบภาพประเภทสารคดี ใช้แนวการเขียนแบบบันทึคดี มีลักษณะการจัดรูปเล่มเป็นแนวตั้ง ขนาด เอ 4 มีความยาว 50 หน้า โดยประกอบด้วยปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ และเนื้อเรื่อง 8 บท มีเนื้อหาสาระในลักษณะผสมผสานบูรณาการระหว่างเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี รวมทั้งวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพเกี่ยวกับกล้วยเล็บมือนางในท้องถิ่นตำบลสลู อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง “ถื่นนี้ดีกล้วยเล็บมือ” สูงกว่าก่อนอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง “ถื่นนี้ดีกล้วยเล็บมือ” อยู่ในระดับสูงมาก

พินิจ จันทรชัย (2546 : 156 – 157) สร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง “บุญพะเหวดร้อยเอ็ด” โดยนำเอาเนื้อหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นหนังสือประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการทดลองปรากฏว่าหนังสือประกอบการเรียนภาษาไทยเรื่อง “บุญพะเหวดร้อยเอ็ด” มีคุณภาพอยู่ในระดับดีแผนการเรียนรู้ภาษาไทยมีประสิทธิภาพ 83.36/81.17 ซึ่งสูงกว่า

เกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ แบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทยมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ของนักเรียนเท่ากับ 56.98

สุชาติ เจริญฤทธิ์ (2543: 47 – 48) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “เที่ยวเมืองพังงา” ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.47/80.17 สูงเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่ตั้งไว้

ณัฐวัฒน์ ทองเกลียว (2545: 114 – 118) สร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง “เที่ยวงานแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยนำเอาประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีสร้างเป็นหนังสือประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหนังสือประเภทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ในลักษณะคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง การสุรางคนางค์ 28 ผลการทดลองปรากฏว่าหนังสือและแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.86/84.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5928

บังอร แก่นจันทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องเที่ยวงานพนมรุ้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า (1) หนังสือประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องเที่ยวงานพนมรุ้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 87.55/82.40 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5416 (2) แบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องเที่ยวงานพนมรุ้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 87.55/82.40 (3) นักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือและแบบฝึกทักษะมีคะแนนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศรศักดิ์ ศรีตระกูล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสุวรรณवास แลโรงเรียนบ้านวังหมื่น ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 25 คน เครื่องมือคือแผนการสอน แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ผลการวิจัยพบว่า (1) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 20 แบบฝึก ใช้เวลาในการทำ 20 คาบ สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ (2) ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

โฮลแมน (Holman. 1998 : 4589 – A) ได้ทำการศึกษาเพื่อกำหนดผลกระทบของโปรแกรมเร่งรัดการอ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 5 ในระบบโรงเรียน ตำบลเออร์ลี เมืองเบลกลี รัฐจอร์เจีย เพื่อเพิ่มการปฏิบัติการอ่านจริง ซึ่งจะเพิ่มทักษะการอ่านของนักเรียน และเพื่อช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอย่างมีความสุขตลอดชีวิต กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 5 โรงเรียนในตำบลเออร์ลี จำนวน 100 คน จากทั้งหมด 386 คน ในปีการศึกษา 1997 พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างคะแนนในโปรแกรมเร่งรัดการอ่านที่วัดได้ และไม่มีความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ได้จากการอ่านเร่งรัดกับคะแนนความเข้าใจในการอ่าน

ฟอเล่ (Foley. 1987 : 4276 – A) ได้ศึกษาผลของการฝึกทำแผนผังสรุปโยงเรื่องที่มิต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ระดับ 7 จำนวน 63 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 21 คน กลุ่มแรกเรียนโดยมีการฝึกให้ผู้เรียนเขียนแผนผังหลังการอ่าน กลุ่มที่ 2 เรียนโดยให้ผู้เรียนรู้หลักการในการเขียนแผนผัง แล้วเติมความลงในแผนผังที่ครูสร้างขึ้น กลุ่มที่สาม เรียนโดยการตอบคำถามหลังการอ่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบวัดความระลึกได้ในเนื้อเรื่องที่อ่าน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยการทำแผนผังสรุปโยงเรื่อง สามารถจำเนื้อเรื่องที่อ่านและมีความคงทนในการจำแนกแตกต่างจากนักเรียนอีกสองกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาทางสติปัญญา เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น รักการอ่าน และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และผู้ศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ดันน้ำคลองทุ่งโพธิ์ นีราศ หาดบางเปิด ประวัติเมืองปะทิว ความศรัทธาแห่งชุมชน และรางวัลของพ่อ เพื่อให้ได้หนังสือที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะนำไปให้นักเรียนอ่านต่อไป